

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Bakalářská práce

Komparace českých a německých Zelených

Vypracovala: Kamila Landová

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad

České Budějovice 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 22. 04. 2014

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Strnadovi za odborné konzultace, cenné rady a veškerou pomoc při zpracování bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod	3
2. Metodika.....	5
3. Kořeny zelené politiky	7
3.1. Pojem zelená politika	7
3.2. Teorie cleavages.....	9
3.3. Evropská strana zelených	10
3.3.1. Zelení v Evropském parlamentu	11
3.3.2. Priority	12
3.4. Vznik zelených stran v České republice a ve Spolkové republice Německo ..	13
3.4.1. Vznik Strany zelených v České republice	13
3.4.2. Vznik Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo	16
4. Programatika.....	20
4.1. Politický program Strany zelených v České republice	20
4.1.1. Volební program 2002	21
4.1.2. Volební program 2006	22
4.1.3. Vybrané agendy	22
4.2. Politický program Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo	26
4.2.1. Volební program 2002	27
4.2.2. Volební program 2005	28
4.2.3. Vybrané agendy	29
5. Volby	31
5.1. Krajské volby v České republice	31
5.2. Celorepublikové volby do Poslanecké sněmovny České republiky	36
5.3. Zemské volby (Landtagswahl) Spolkové republiky Německo	40
5.4. Federální volby do Německého spolkového sněmu (Bundestag)	45

5.5. Komunální volby.....	50
6. Komparace.....	51
7. Závěr.....	55
Summary.....	56
Seznam použitých zdrojů.....	57
Seznam map	

1. Úvod

Evropská politická scéna byla v 20. století obohacena o nové politické myšlení založené na rovnováze člověka a přírody. Myšlenka tzv. zelené politiky započala vznik prvních stran zabývajících se vlivem prudkého rozvoje ekonomiky na ochranu životního prostředí, a tím dosáhla celosvětového významu.

Kořeny zelené politiky dosahovaly do tehdejší Německé spolkové republiky, kde byla založena strana s velkým ideologickým potencionálem. V dřívější Československé socialistické republice nebyla otázka životního prostředí zcela aktuální. Tady začala být Strana zelených relevantním subjektem až v jejím vzniku v roce 1990 v profilaci se západoněmeckou stranou zelených, která vznikla o deset let dříve.

Česká republika a Spolková republika Německo jsou ve významu zelené politiky rozdílné, a to v rámci historického vývoje, politické kultury, demografického složení, formy vlády a volebního systému. Od doby, kdy se částečně Zelení distancovali od radikálních ekologických aktivistů, kteří byli radikální vůči společnosti, dostali od voličů možnost vstoupit do politické soutěže o mandáty v celorepublikových - federálních a krajských - zemských volbách. Čeští Zelení tuto možnost promarnili, protože jediným významnějším obdobím Strany zelených bylo období 2002 až 2010, kdy strana prodělala zásadní změny, po kterých zasedala v období 2006 až 2010 v Poslanecké sněmovně, v letech 2007-2009 se účastnila vlády a dosáhla tak největšího úspěchu své existence. Po daném období si Zelení nedokázali udržet pozici relevantního politického subjektu, který by obstál v následných volbách. Strana zelených nezanikla, ale zařadila se mezi mimoparlamentní strany, které od státu dostávají finanční podporu k existenci. Naopak v Německu se strana Zelených dokázala uskupit k tomu, že vybudovala určité zázemí v politické kultuře, aby měla neustálý příliv voličů v politické soutěži. Dokazují to tím, že pokaždé zasedají ve Spolkovém sněmu Německa.

Předmětem bakalářské práce „Komparace českých a německých Zelených“ je vymezení dvou stran zelených: Strana zelených v České republice a Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo.

Primárním cílem práce je analyzovat cestu k volebním úspěchům Stran zelených v České republice pomocí komparace Zelených ve Spolkové republice Německo v období 2002 až 2006. Strana zelených ve Spolkové republice Německo si v tomto období udržovala stálý volební standard jak v zemských tak ve federálních volbách. Naopak Strana zelených v České republice byla do roku 2002 v politické izolaci. V roce 2002 započala transformaci, která znamenala změny v programu a personálním vedení. Přiblížila se tak k západoněmeckým Zeleným, když volební program získal radikálně environmentální profil. Těmito změnami si vytvořila důvěru u voličů a v roce 2006 dosáhla strana svého prvního celorepublikového úspěchu a zasedla tak poprvé v historii v Poslanecké sněmovně České republiky. Pro Stranu zelených má období 2002 až 2006 vzhledem k transformaci strany zásadní význam, protože na ní postavili úspěch ve volbách v roce 2006.

Dílčím cílem je komparace historického vývoje stran Zelených od založení do roku 2006. Primární sukcesí došlo k určitému posunu od základní myšlenky ve vztahu k volbám komunálním, krajským – zemským a celorepublikovým – federálním v návaznosti na komparaci programatiky.

2. Metodika

Bakalářská práce je rozvrhnutá do dvou základních bloků. První blok představuje teoretický exkurz do historického vývoje Strany zelených v České republice a Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo do vybraného časového rámce, kdy Strana zelených dosahovala konjunktury.

Druhý blok tvoří komparace stran Zelených ve třech oblastech, v programatice, v komunálních, krajských – zemských volbách a v celorepublikových - federálních volbách. V oblasti programatiky se analýza zaměřuje na životní prostředí, ekonomiku, sociální politiku a zahraniční politiku, protože patří mezi nejsledovanější témata v rozvíjející se společnosti. V oblasti krajských – zemských voleb a celorepublikových - federálních voleb se analyzuje volební úspěch stran ve všech krajích. Komunální volby jsou zmíněny obecně.

Hlavní použitá metoda pro stanovení cílů byla metoda komparace. Komparativní metoda se už od počátku používá ke zkoumání politické a sociální reality jako takové. Podle Druláka metoda komparace zkoumá dva nebo více případů a provádí jejich srovnávací analýzu, čímž tedy srovnává pozorování existující alespoň ve dvou různých případech (Drulák, 2008).

Metoda komparace nese i možná rizika, která by měla být chápána jako vyhnutelné překážky. Mezi možná rizika komparace patří relativní náročnost na zdroje a to, že v důsledku odlišností jiných případů může být obtížné tyto případy konceptuálně uchopit jednotným způsobem.

Podle Druláka nabízí komparace do značné míry svébytné přednosti konstrukční platnosti a teoretické výtěžnosti. Uvádí, že tento postup by mohl vést ke konceptuálním a teoretickým poznatkům, které vystoupí až potom, co se přestanou určité případy zkoumat odděleně a začnou společně (Drulák, 2008).

V bakalářské práci komparace zahrnuje dvě politická uskupení působící na rozdílném území. Metoda komparace nám poskytne tolik kýžené rozdíly dvou téměř totožných celků, na které jsme tento systém pro porovnání uplatnili.

Pro důkladnější analýzu bylo použito primárních a sekundárních zdrojů. Primární zdroje v bakalářské práci tvoří výsledky voleb z databází volebních statistik, českého statistického úřadu a německého statistického úřadu. Sekundární zdroje představují v práci odbornou literaturu (analýza voleb a stran) a články věnující se volebnímu inženýrství. Tyto použité sekundární zdroje se zabývají touto tematikou z různých úhlů pohledu, a tím nám nabízejí širší spektrum názorů.

Vnitřní struktura bakalářské práce je zpracována do čtyř hlavních oblastí. První oblast Kořeny zelené politiky se věnuje historii stran Zelených a pojmu zelená politika. Druhá oblast Programatika je směřována do programatiky stran Zelených. Třetí oblast Volby se zabývá výsledky voleb stran Zelených v komunálních, v krajských – zemských a celorepublikových - federálních volbách v období 2002 až 2006. Čtvrtá oblast Komparace představuje komparaci a analýzu zjištěných výsledků.

3. Kořeny zelené politiky

3.1. Pojem zelená politika

Zelená politika je hnutí jako každé jiné, které se odkazuje na sdílení určitých myšlenek, hodnot, postojů a idejí. Zelená politika se v současné době zaměřuje na lidské aktivity, které poškozují životní prostředí. Lidé už dnes nejsou středem vesmíru. A proto začala zelená politika hledat možnosti pro ochranu a tvorbu životního prostředí jako takového (Binek, 2008).

Zelená politika se dohromady vyznačuje programy environmentalistických skupin, které vytvořily politické strany, aby tak mohly vstoupit do politických systémů. Jejich cíle byly z většiny v souladu s ekologickou vědou a možným prostředkem k prosazení jejich cílů. V současné době se strany Zelených dívají na ekologickou krizi v komplexním měřítku a uvažují v dlouhodobější perspektivě. Snaží se poukázat na rostoucí populační růst, omezení spotřeby neobnovitelných paliv a surovin, a podobně. Bohužel potíž je v tom, že co se jiní snaží omezit a změnit, tak jiní jsou to ochotni akceptovat i přes doložení některých faktorů. Donelly a Dennis Meadowsovi a kolektiv vědců publikovali zprávu *The Limits to Growth (Meze růstu)* v roce 1972, kde zkoumali kapacity planety a uvedli, že není možný časově neohraničený růst (Heywood, 1994; Keller, 1997).

Zjednodušeně se to dá pojmut tak, že význam zelené politiky je závislý na ambicích společnosti, ale vzhledem k ekologickým problémům má vysoký předpoklad růst. Je těžké odnaučit společnost jako takovou od starých zvyklostí a názorů a vštípit jim nový názor založený na rovnováze společnosti a přírody. Zelená politika souvisí s termíny environmentalismus (environmentální hnutí) a ekologie (ekologismus, ekologické hnutí). V současné době se často stává, že se pojmy environmentalismus a ekologie zaměňují (Heywood, 1994; Binek, 2008).

Pojem ekologie jakožto vědní obor vymyslel a definoval Ernst Haeckel roku 1866 a jeho význam se používá pro odvětví biologie, která se zabývá vztahy mezi živými organismy a jejich prostředím. Heywood ve své knize dodává to, že ekologie se postupem času mění na nový politický styl ekologismus, protože lidé nejsou středem

všeho, ale jsou součástí přírody. Měli by se proto chovat ohleduplně a pokorně a neohlížet se ve vyřešení problémů na techniku a vědu (Heywood, 2008; Binek, 2008).

Podle Binka (2008): „*Ekologistou je tedy člověk, který zastává radikálně zelené postoje neslučitelné s dosavadními ideologiemi.*“ To znamená, že příroda by se měla chránit na úkor společnosti. Ekologické hnutí bylo často používáno v 90. letech a tento termín byl spojen se zastáváním radikálního postoje (Greenpeace apod.) (Binek, 2008).

První kniha, která je považována za symbol nového chápání ekologie a upozornila na tzv. ekologickou krizi je *The Silent Spring* (Tiché jaro) z roku 1962. Její autorka americká žurnalistka Rachel Carsonová popisuje drastické dopady používání chemikálií a především DDT v zemědělství (Keller, 1997).

Podle Heywooda (1994): „*Environmentalismus je široký termín, který se od 50. let používá k označení široké škály idejí a teorií, pro něž je charakteristické základní přesvědčení, že život člověka lze pochopit jen v souvislosti se světem přírody.*“

Vztah mezi člověkem a přírodou se stal myšlenkou relativně mladou, neboť do 60. let se politická scéna zajímala pouze o ekonomický rozvoj. Environmentalismus se snaží změnit vědecké, politické, ekonomické a společenské teorie pro ochranu životního prostředí, které tomu brání. Tím se ideologie environmentalismu oddělila od tradičních politických učení, protože neignorovala vztah mezi člověkem a světem (Heywood, 1994).

Jak postupem času rostl zájem o ekologické otázky, tak rostly i politické ideje a hodnoty. Začalo se objevovat stále více literatury od významných světových vědců popisující ekologické katastrofy. Následkem toho nastoupila generace aktivistů, skupin a organizací jako Greenpeace, kteří byli stále více přitahováni řadou nových problémů, mezi které patřila válka, feminismus, jaderná energie, třetí svět a životní prostředí.

Na popud toho vzniklo na přelomu 60. a 70. let silné environmentální hnutí odpovídající vzniku a existenci nové, postmateriální cleavages, které se snažilo zasvětit veřejnost do problematiky životního prostředí, čehož dosáhlo široké publicity (Keller, 1997).

3.2. Teorie cleavages

Podle Seymoura Martina Lipseta a Steina Rokkana se zaměřuje teorie štěpících linií (teorie cleavages) na skutečnost, že existují různé úseky společnosti, které se navzájem vymezují, a každý úsek upřednostňuje vlastní zájmy. Zájmy jednotlivých úseků jsou představeny pomocí zájmových skupin a politických stran. Zájmy jednoho úseku mohou být protichůdné oproti zájmům jiných úseků. Pro vznik štěpící linie je tedy důležité, aby napětí mezi jednotlivými úseky bylo dlouhotrvající a intenzivní.

V 60. letech 20. století americký politolog Ronald Inglehart upozornil na to, že existuje nová štěpící linie tzv. postmateriální. Vznikla na základě nových hodnot a postojů společnosti, která se snažila o vyšší životní úroveň. Tím se staré materiální hodnoty dostaly do konfrontace s postmateriálními hodnotami, jako kvalita života, ochrana životního prostředí, udržitelný rozvoj apod. Těmito hodnotami se prezentuje nová generace a zastoupení postmaterialistických hodnot ve společnosti roste.

Vznik nových politických stran v 60. letech odpovídal tzv. postmaterialistické cleavages. Nejúspěšnějšími stranami se staly strany Zelených zastávající environmentální hnutí. Postmateriální hodnoty, hlavně ochranu životního prostředí byly nuceny integrovat do své programatiky i tradiční strany, ale současně si chtěly udržet stále voliče. Tím se postmateriální hodnoty vstříply do podvědomí společnosti, ale nenahradily hodnoty materiální (Inglehart, 1990).

Ochrana životního prostředí se začala objevovat až od roku 1980 jako hlavní bod v programech vznikajících stran zastávající postmateriální hodnoty pod názvem „Zelení“. Mezi prvními vzniklými stranami Zelených, které použily tento název, byla strana Zelených v Německu. Je to strana, která dosáhla celostátního a ideologického významu, když prolomila v roce 1983 uzavírací klauzuli a stala se tak vzorem pro další vznikající a stávající ekologické strany v Evropě (Heywood, 1992).

3.3. Evropská strana zelených

Evropská strana zelených se vyznačuje spojením ekologických stran. Ekologické strany patří k historicky mladším, protože se zrodily až v 70. letech 20. století a to v souvislosti s preferováním nových hodnot. První strana Zelených se objevila ve Švédsku, Švýcarsku a Británii. Jako první se do národního parlamentu dostala strana ve Švýcarsku a to v roce 1979. O dva roky déle se totéž povedlo v Belgii a v roce 1983 se do parlamentu dostala i strana, která sice nepatří ke starším stranám, ale má velký ideologický význam je strana Zelených v Německu.

První pokus o sloučení zelených stran byla organizace s názvem ECOROPA, která byla založena německými, francouzskými a švýcarskými iniciativami. Po evropských volbách v roce 1979 se část této organizace přeměnila na Platformu ekopolitické akce za mírovou změnu v Evropě. Během roku se skupina zase přejmenovala, a to na Koordinaci zelených a radikálních stran. Avšak kvůli sporům s radikálními myšlenkami se v roce 1982 rozpadla. V roce 1984 vznikla organizace s názvem Evropská koordinace stran zelených (Fiala, 2007).

V roce 1993 byla Evropská koordinace stran zelených transformována na Evropskou federaci stran zelených, hlavně kvůli potřebě vystupovat jménem ekologicky zaměřených stran na politické scéně. Časem se Evropská federace stran zelených dostala na stejnou úroveň jako Strana evropských socialistů. Odlišovala se v mnoha bodech zejména v tom, že za plnoprávné členy považovala i členy stran, kteří nebyli součástí Evropské unie a své sjezdy pořádali mimo státy Evropské unie.

Evropská strana zelených byla založena 22. února 2004 na čtvrtém kongresu Evropské federace stran zelených v Římě a zúčastnilo se více než tisíc delegátů. Třicet čtyři stran zelených z celé Evropy se spojilo do této nové celoevropské strany s cílem zúčastnit se evropských voleb v roce 2004 se společnou kampaní. Zelení tvořili první formu politické strany na evropské úrovni (The Greens/European Free Alliance, 2013).

3.3.1. Zelení v Evropském parlamentu

Zelení jako nová politická síla, vstoupila do evropské politické scény poprvé v roce 1984, když první zelení členové byli zvoleni na druhých přímých volbách do Evropského parlamentu. Z Německa pocházelo sedm poslanců, dva z Belgie a dva z Nizozemska. Protože tito poslanci neměli oprávnění tvořit samostatnou parlamentní skupinu, tak uzavřeli dohodu s poslanci z Itálie, Dánska a regionalisty z Flander a Irsko a vznikla GRAEL (Green Alternative European Link) skupina, také známá jako skupina Duha. Politicky se zapojila do boje proti znečišťování životního prostředí, jaderné energie a podpory ochrany zvířat. Poslanci tzv. Duhy přinesli do Evropského parlamentu nezávaznost a nový styl, tím se snažili napojit na některá světová hnutí a přispět ke sladění svých postupů. Po dalších evropských volbách se skupina přejmenovala na Skupinu zelených v Evropském parlamentu (Pečínka, 2002).

Změna klimatu byla v popředí zelených politických priorit. Zelená skupina aktivně podporovala rychlé prohlubování vztahů se zeměmi střední a východní Evropy po pádu železné opony a rostoucí obavy týkající se životního prostředí. Uznávala, že tyto a další klíčové sociální a environmentální otázky (které byly zelenou prioritou) by mohly být nejlépe řešitelné na evropské úrovni, a byly hlavními faktory přispívající v pohybu zelené skupiny směrem k více proevropské výhledu v době, podporující větší evropskou integraci (Stiftung Böll, 2008).

Volby do Evropského parlamentu roku 1994 přinesly smíšené výsledky Zelených. Němečtí Zelení dosáhli rekordního počtu hlasů, francouzští a portugalské Zelení hlasy ztratili. Zelení z Lucemburska a z Irsko byli poprvé zvoleni, i přesto skupina jako celek měla dvacet tři členů. Když pak Rakousko, Finsko a Švédsko přistoupili k Evropské unii v roce 1995, skupina získala další čtyři členy a tím se zvýšil jejich celkový počet na dvacet sedm členů.

V roce 1999, Zelení dosáhli svého nejlepšího zastoupení vůbec v Evropském parlamentu. Třicet osm zelených poslanců spolu s deseti poslanci z Evropské svobodné aliance, tvořili skupinu The Greens/European Free Alliance, a stali se čtvrtou největší skupinou v Evropském parlamentu po období 1999 až 2004. Dlouhodobou prioritou

stran Zelených bylo zvýšit ochranu lidského zdraví prostřednictvím lepší ochrany životního prostředí. Tím se zelené hnutí stalo velmi prominentní v diskusi o evropskou integraci, přestože zde byly rozdíly mezi národními stranami (The Greens/European Free Alliance, 2013).

3.3.2. Priority

Evropští Zelení chtějí ekologický rozvoj. Ekonomika se musí přizpůsobit tomu, co přírodní prostředí může tolerovat. Cílem zelené ekonomiky jsou ekologické udržitelnosti, rovnost a sociální spravedlnost, jakož i samostatnost místních a regionálních ekonomik. Ekologický rozvoj musí být založen na demokracii, transparentnosti, rovnosti žen a mužů a právech všech osob se vyjádřit a plně podílet na rozhodování.

Zelení prosazují komplexní koncepci globální bezpečnosti, která nemůže být definována pouze z vojenského hlediska. Z tohoto důvodu se zelená politika soustředí na předcházení ozbrojeným konfliktům, na odstranění příčiny války a na rozvoj způsobů řešení konfliktů mírovými prostředky, na boj proti rasismu a na ukončení globální chudoby.

Jaderné odzbrojení je naléhavou prioritou. Zelení chtějí veškerý vývoz evropské vojenské a jaderné technologie snížit a nakonec odstranit. Organizace spojených národů by měla být věnována rozšířené možnosti, jak posílit mír a rozvoj, a být efektivnější v mírových aktivitách.

Zelení obhajují nové občanství, kde lidská práva a práva menšin, občanská práva imigrantů a právo jedince na azyl jsou zásadní. Mezi základní lidská práva patří právo na zdravé a čisté prostředí, k bezplatnému vzdělávání, sociální ochrany a placené práce, k plné účasti bez ohledu na pohlaví, rasu, vyznání, rodiště, rodičovství, zdravotního postižení nebo sexuální. Tyto priority by měla dodržovat každá stran hlásící se k zelené politice (European Green Party, 2013).

3.4. Vznik zelených stran v České republice a ve Spolkové republice Německo

Kapitola se zabývá vznikem a vývojem stran Zelených v České republice a ve Spolkové republice Německo. Vývoj stran Zelených od jejich vzniku je představen do roku 2006, vzhledem na zkoumané období 2002 až 2006.

3.4.1. Vznik Strany zelených v České republice

Čistě ekologické proudy se daly v českém prostředí nalézt v Chartě 77 a ve skupině nazývané Ekologická společnost, spojená s Ivanem Dejmalem. Skupina Ekologická společnost spolupracovala úzce s ekology z Maďarska a Polska. Bohužel většina těchto ekologických a alternativních skupinek české společnosti se po listopadu 1989 nesjednotila a nevznikla tím ucelená strana Zelených tak jako na západě (Pečínka, 2002).

Vzniku Strany zelených předcházela vznik tzv. Československé strany zelených 24. listopadu 1989. Vzhledem k tomu, že ekologická uskupení nezaregistrovala před 17. listopadem žádnou tak mohutnou skupinu za jakou se Československá strana zelených považovala, byla od začátku brána s podezřením. Ivan Dejmal z Ekologické společnosti prohlásil, že někteří ze zakladatelů Československé strany zelených pronásledovali ekologické aktivisty v rámci svého povolání. A dále prohlásil, že by se strana musela vyslovovat ke všem problémům společnosti a nezabývala se jenom problémem se životním prostředím. Kromě Československé strany zelených vznikla v prosinci ještě Zelená alternativa, která se hlásila k programu evropských zelených.

Po několikátýdenním působení se Československá strana zelených znemožnila na tiskové konferenci, na níž uvedli aktivisté ekologických iniciativ, že nespolupracují se stranou, jak uváděla. Po daném znemožnění se Československá strana zelených rozpustila a důvodem bylo jak podezření ze spolupráce se Státní bezpečností, tak i nedůvěryhodnost ekologických iniciativ (Pečínka, 2002).

Strana zelených vznikla dne 6. ledna 1990 v karlínské hospodě u Kazlů, kde se sešli zástupci zelených z Prahy, českých krajů, Moravy, Slovenska a Zelené alternativy, aby

se dohodli o vytvoření společné strany a sjednotili se. Strana byla zaregistrována 3. února 1990 na českém ministerstvu vnitra. Vytváření struktur Strany zelených bylo zakončeno na brněnském celostátním sjezdu 17. února 1990 spojením české Strany zelených se Stranou zelených na Slovensku (Pečínka, 2002; Charvát, 2011).

Strana zelených se považovala za stranu nového typu a hlásila se k linii „ani vlevo, ani vpravo, ale vpřed“. Stranu v tu dobu vedl lékař Jan Ječmínek a ve svém programu měla rozpuštění vojenských bloků, zastavení vývozu českých zbraní a odstranění zbraní hromadného ničení. Právě zmíněným programem se odlišovala od Zelených ze zahraničí, protože zde nebyla témata o feminismu, právech přistěhovalců či o třetím světě. Svou roli sehrála i tzv. estébácká minulost. Zelení byli podezříváni ze spolupráce některých členů se Státní bezpečností. A tím se stala strana pro veřejnost nedůvěryhodná. Strana měla od začátku problém se slabým obsazením ekologických odborníků a aktivistů, jelikož většina z nich odešla a volila mnohdy jiné strany. S tím bylo spojené i složení voličů, které též odporovala západu, neboť zde byl nízký počet mladých lidí (Pečínka, 2002).

Spojení českých a slovenských Zelených bylo od začátku volné a nezávislé. Už tehdy bylo možné zaznamenat spory mezi stranami, které nabyly na síle po parlamentních volbách 1990. Důsledkem bylo, že slovenští Zelení se dostali přes zákonem stanovenou uzavírací klauzuli pro volby do Slovenské národní rady, která tvořila 3 %. Po těchto volbách nabyla strana Zelených na Slovensku jiný národně orientovaný proud prosazující uvolnění vztahů mezi státy. Tyto skutečnosti vyústily v rozhodnutí slovenských Zelených v červnu 1991 o odtržení od české Strany zelených a vytvoření samostatné strany Zelených na Slovensku. Na druhou stranu u nás v parlamentních volbách 1990 do České národní rady nepřesáhla Strana zelených uzavírací klauzuli 5%, protože získala 4,1% hlasů (Kopeček, 2005).

Na celostátní úroveň se dostala Strana zelených pro parlamentní volby v roce 1992 pomocí spojení s Československou stranou socialistickou a Zemědělskou stranou do Liberálně sociální unie. Ve volbách do České národní rady získala 6,5% hlasů a šestnáct mandátů, z čehož tři připadly pro Stranu zelených. Avšak spojení do Unie se stalo

začátkem následné dlouhodobé krize. Vstup do Unie nesl nesouhlas velké části členů, který vyústil ve vnitřní krizi strany, odchod členů a k poklesu podpory veřejnosti. Bohužel ani odchod z Liberálně sociální unie v roce 1993 nic nezměnil. Do voleb v roce 1996 a 1998 se Zelení rozhodli jít samostatně, byla zde však minimální podpora voličů. Strana zelených tak zůstala bez zastoupení (Pečínka, 2005).

Zlomovým rokem se pro stranu stal rok 2002, kdy byla uzavřena dohoda o vzájemné volební spolupráci s tzv. Brandýským fórem. Bylo zájmovou skupinou tvořenou zástupci občanských sdružení a reprezentanty ekologických iniciativ. Zelení vzali na kandidátku některé osoby z Brandýského fóra a zavázali se finanční podporou. Naopak členové Brandýského fóra významně pomohli s tvorbou volebního programu spolu s podporou při volební kampani a zajištěním mediální prezentaci strany. Díky tomu se strana dostala z krize a politické izolace (Pečínka, 2006).

Ve volbách v roce 2002 Strana zelených získala díky podpoře Brandýského fóra 2,36 % hlasů. Po sněmovních volbách se začali členové Brandýského fóra (např. Jakub Patočka a Jan Beránek) více prosazovat uvnitř strany. Jakub Patočka vyhlásil tzv. Tmavozelenou revoluci, která měla za účel masový vstup lidí z prostředí ekologie s cílem odstavit staré vedení a změnit směr a politický styl strany. Počet členů se během roku z 250 zvýšil na 750 členů s řadou osobností jako Ivan Dejmal, Dalibor Stráský, Ondřej Liška, Jan Wunsch, Dušan Lužný, Petr Uhl a další, kteří byli názorově blízcí Beránkovi a Patočkovi. Projevilo se to i na mimořádném brněnském sjezdu v dubnu 2003, kde byl předsedou zvolen jeden z iniciátorů revoluce Jan Beránek (Pečínka, 2005).

Strana zelených se ani po obměně nestala jednotnou a postupně se vytvořil střet dvou frakcí: Beránkovo vedení a skupina okolo Uhla a Dejmal, které nesouhlasily s vedením strany, prosazeným politickým programem Vize ekologické demokracie od Patočky a o potlačování vnitrostranické diskuze. Ke konci roku 2003 protiberánkovská skupina vyvolala spor, který byl však utlumen. Důsledkem utlumení sporu byla založena odvětví na začátku roku 2004 Otevřená platforma Strany zelených, jejímž cílem měla být demokratizace vnitrostranického života, v jejímž čele byl Uhl a Dejmal. Poté

opustily pozice ve vedení Liška (stal se poradcem pro stranu) a Stráský. Vyloučen ze strany byl zakládající člen německých Zelených Milan Horáček (Kopeček, 2005).

Úspěchem strany ve stávajícím vývoji se staly krajské volby, kdy strana získala poprvé dva krajské zastupitelské mandáty. Na sjezdu v září 2004 Beránek těsně obhájil předsednictví, ale už bylo jasné, že si Patočka a Beránek ze svých příznivců vytvořili odpůrce. Vnitrostranická opozice se nakonec sjednotila kolem Martina Bursíka a postupně získala převahu. Na mimořádném sjezdu v Pardubicích 24. až 25. září 2005 tak už Beránek znovu nekandidoval a novým předsedou se stal Bursík. Poté několik desítek Beránkových a Patočkových příznivců vystoupilo ze strany.

Nové vedení na sjezdu rozhodlo, že Strana zelených půjde do nadcházejících parlamentních voleb 2006 samostatně a ne v koalici s menšími stranami, jak prosazovalo předchozí vedení Beránka. Následně se zmírnilo ostré vymezování Strany zelených proti Občanské demokratické straně, které bylo charakteristické pro Patočkovu vystupování a zařazení se napravo či nalevo. Pro Zelené se tím otevřela naděje pro překročení 5% uzavírací klauzule v důležitých volbách a prostor pro preferenci zanedbaných hodnot skupiny voličů Zelených v České republice. Volební program dosáhl též patřičných změn a došlo k bližšímu posunu a profilaci se západoevropskými zelenými. Vedle environmentálně orientovaných voličů se mohla strana zaměřit na oslovení liberálně smýšlejících voličů, která po kolapsu Unie svobody neměla politickou reprezentaci. To vše dopomohlo k úspěchu ve volbách do Poslanecké sněmovny, kdy se však následně vytvořenou koalici s pravicí radikálně odklonila od profilace západoněmeckých Zelených, které považovala za vzor (Pečínka, 2006).

3.4.2. Vznik Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo

V sedmdesátých letech 20. století vznikaly v tehdejší Spolkové republice Německo (NSR) rozmanité skupiny a občanské iniciativy, jež vyústily v nová sociální hnutí, které kandidovali do voleb na místní a zemské úrovni. Důležitými tématy bylo životní prostředí, mír, třetí svět a ženské hnutí, ale hlavním tématem bylo anti-nukleární hnutí. V roce 1975 se objevila první protiatomová občanská iniciativa. Tyto skupiny,

iniciativy a strany se sjednocovaly, aby vytvořily, co nejsilnější kandidátku (Kopeček, 2005).

Po nezdařilých regionálních volbách se tehdejší iniciativy v roce 1979 sjednotily do Zvláštního politického sdružení - Zelení. Zde kandidátku tvořili jak zástupci pravice, tak i levice. Část Zelených (levice) vystupovala ve svém programu proti znovuoživení imperiálního Německa a tím se lišili od zahraničních Zelených, protože byli pro evropštější. I přesto se volby do Evropského parlamentu nezadařily a nedosáhly žádného mandátu. Nicméně společná kandidátka ukázala výhody. Počet členů do konce roku 1979 narostl a některé strany se rozpustily, aby mohly lépe působit ve Zvláštním politickém sdružení - Zelení (Pečinka, 2002).

13. ledna 1980 v Karlsruhe vznikla celostátní strana nazývaná Zelení (Die Grünen). Zelení měli zpočátku zformulované heslo „Nejsme vlevo, ani vpravo, ale vpředu“, toto heslo převzali i zahraniční Zelení, jako i čeští. Němečtí Zelení měli pět zásad – sociálně, radikálně, demokraticky, ekologicky a nenásilně (Bündnis 90/Die Grünen, 2009).

Žití levice a pravice pod jednou značkou bylo dost obtížné, proto se pravice odtrhla a založila si vlastní stranu. Po odchodu pravice se profil Zelených stal přehlednějším. Pětiprocentní uzavírací klauzuli překonali Zelení až v roce 1983 ve volbách do Spolkového sněmu (Bundestag), neboli dolní komory parlamentu.

V roce 1984 šli do evropských voleb s velkou kritikou Evropského společenství, které obviňovali ze snahy proměnit se na super mocnost. Zeleným to přineslo 8,2 % a prvních sedm evropských poslanců. Se Zelenými vytvořili koalici sociální demokraté tzv. „rudozelenou koalici“, která ale kvůli rozdílným postojům k jaderné energetice nevydržela a po dvou letech se rozpadla (Pečinka, 2002).

Program strany v osmdesátých letech požadoval, aby ekonomika a konkurence nebyly nadřazeny ekologii. Trvali na stažení amerických a sovětských zbraní, rozpuštění Severoatlantické aliance a odsunu cizích vojsk z Německa, protože zahraniční politika měla být nenásilná. Die Grünen byla významná feministická strana, která dodržovala zásadu rovnoměrného zastoupení mužů a žen na kandidátkách a stála na straně

homosexuálů, Romů, invalidů a zahraničních dělníků. Dále chtěla, aby v Evropě byla vytvořena bezjaderná zóna a role Organizace spojených národů rozšířena.

Pro Zelené hlasovali hlavně studenti a absolventi vysokých škol, především ženy než muži, a také nevěřící. Voliči Zelených patřili k mladší generaci pod 35 let (Pečínka, 2002).

V Německé demokratické republice (východní část Německa) v lednu 1990 se od opozičního seskupení Nové fórum odtrhla pravicová Strana německého fóra. Zbývající polovina se 7. února 1990 spojila s Iniciativou za mír a lidská práva (Die Initiative Frieden und Menschenrechte) a s Demokracií teď (Demokratie Jetzt) do Svazu 90 (Bündnis 90). Též v Německé demokratické republice existovala kromě Svazu 90 ještě jiná strana zabývající se ekologickou politikou. Část odpůrců z Knihovny životního prostředí vytvořili v listopadu 1989 Stranu zelených Německé demokratické republiky (Die Grüne Partei) (Bündnis 90/Die Grünen, 2009).

Sjednocení Německa bylo velkým problémem ke sblížení východoněmeckých Zelených se západoněmeckými. Východoněmečtí Zelení se obávali toho, že by měli jít podobným směrem jako západoněmečtí Zelení a měli obavy z jejich komunistických myšlenek. I přes veškeré obavy byl podán návrh na sjednocení Grüne Partei s Die Grünen. Sjednocení stran se mělo odehrát po společných volbách do parlamentu jednotného Německa v prosinci 1990. Bohužel strany pracovaly odděleně a to bylo k jejich škodě. Západní Zelení měli problémy s vnitřní strukturou strany, jelikož se členové neshodovali na tématu sjednocení Německa a bylo obtížné najít kompromis (Pečínka, 2002).

Do voleb se nakonec sjednotili, západní Die Grüne, východní Grüne Partei a Bündnis 90, pod názvem Zelení-Svaz 90 (Die Grüne-Bündnis90), kteří razili nadřazenost nad globálními problémy heslem „Všichni mluví o Německu, my mluvíme o počasí.“. Překvapením se však staly volby 2. prosince 1990, kde východní koalice Die Grüne-Bündnis 90 v bývalé Německé demokratické republice přesáhla uzavírací klauzuli 5% a západní Zelení v někdejší Německé spolkové republice uzavírací klauzuli nepřesáhli. Voliči totiž odmítli jejich postoje k sjednocení.

Oficiální splynutí členů Die Grünen se členy Bündnis 90 se stalo v lednu 1993 pod názvem, který známe dnes Svaz 90 - Zelení (Bündnis 90/Die Grünen). Na západě se strana snažila udržovat prostor mezi stranami, které jí ubíraly hlasy a zároveň konkurovat. Na východě slabší strana Svaz 90/Zelení se snažila vybojovat prostor mezi podporovanou pravicovou a levicovou stranu.

Roku 1994 se konaly volby do Evropského parlamentu, kde Zelení ve svém programu kritizovali instituce a praktiky Evropské unie jako málo ekologické a demokratické a podporovali rozšíření Evropské unie o východní Evropu. Zeleným kritika Evropské unie vynesla v parlamentu dvanáct křesel. V roce 1998 měla strana mírný pokles voličů v parlamentních volbách, ale i přesto si udržela čtyřicet sedm křesel a vznikla koalice tzv. rudozelené vlády Sociálnědemokratická strana Německa (Sozialdemokratische Partei Deutschlands) – Bündnis 90/Die Grünen (Bündnis 90/Die Grünen, 2009).

V té době se ve straně vytvořila prudká diskuze o nasazení německých vojsk na akci Severoatlantické aliance v Kosovu, střetly se zde protikladné názory na situaci. Další ztráta popularity byla zajištěna pomalým vyjednáváním o ukončení jaderné energie v Německu, kterou se strana snažila požadovat po energetických koncernech. Na druhou stranu v roce 2001 Zelení dostali předvolebního slibu, když bylo dohodnuto s energetickými společnostmi ukončení devatenácti jaderných elektráren do roku 2020, což bylo zahrnuto v jejich volebním programu (Bündnis 90/Die Grüne, 2009).

V roce 2002 i přes negativní momenty v předchozím období získali Zelení 8,6% hlasů a 55 míst v Bundestagu. Rudozelená koalice mohla tedy pokračovat ve vládnutí i v dalším období, i když popularita Sociálnědemokratické strany Německa výrazně klesla. Na začátku roku 2005 se strana stala terčem aféry spojené s německými vízy a také s dalším prodloužením funkčnosti jaderné elektrárny (ta byla nakonec uzavřena). V květnu 2005 přišli Zelení o poslední rudozelenou koalici na úrovni spolkových zemí. Jediná vláda spojující Sociálnědemokratickou stranu Německa a Bündnis 90/Die Grünen tak zůstala na celostátní úrovni. Ve stejném roce proběhly celoněmecké volby, ve kterých zelení obhájili předchozí volební zisk, když obdrželi 8,1 % a 51 křesel. Nicméně kvůli výraznějšímu propadu Sociálnědemokratické strany Německa společná vláda nemohla vzniknout (Bündnis 90/Die Grüne, 2009).

4. Programatika

Kapitola Programatika se zabývá politickým programem Strany zelených v České republice a ve Spolkové republice Německo, a volebními programy obou stran v období 2002 až 2006, pro jejich důležitost k zhodnocení programatiky stran.

4.1. Politický program Strany zelených v České republice

V září v roce 2003 byl na sjezdu české Strany zelených v Táboře přijat nový politický program s názvem Víze ekologické demokracie, vypracovaný Jakubem Patočkou v čele programově-analytické skupiny. V programu byla představena myšlenka tzv. neodemokracie, která znamenala nahrazení neoliberalismu (lidé jsou spotřebitelé a snaží se je z nich udělat). Neodemokracie se snaží navodit stav, v němž jsou lidé především občany, a jejich spotřebitelské chování je odvozenou součástí jejich chování občanského. Se vznikem programu souvisela i vnitřní obměna strany, která znamenala i nový programový krok vpřed. Čeští Zelení v programu uvádí, že téma ekologie není jejich jediným tématem, protože jsou přesvědčeni o tom, že nejdůležitějším tématem je kvalita života. Tím se snaží poukázat na to, že se nesoustředí na jakékoliv vymezení k tradiční pravici a levici, ale na zdravý rozum. I přesto to znamenalo nepatrný posun doleva. Programaticky a ideologicky se tak přiblížila k většině západoevropským zeleným.

Nový politický program strany obsahuje čtrnáct kapitol, které především vykazují evropskou tematiku. Nejrozsáhlejší výskyt evropské tematiky se vyazuje v kapitole obsahující zahraniční politiku. Zelení zde považují evropskou politiku za domácí. Poukazují na to, že souhlasí s dalším rozšiřováním a prohlubováním Evropské unie, avšak k mnoha oblastem evropské politiky si zachovávají kritický postoj.

Česká Strana zelených je členem Evropské strany zelených a za svého důležitého partnera považuje hlavně německou stranu zelených. Především, protože se jim podařilo mnohé z toho, o co usilují. V sousedním Německu již Zelení prosadili celou řadu klíčových témat svého programu a zelenou politiku ustavili jako seriózní politický proud.

I když Strana zelených na začátku programu uvádí, že ekologie není jejich jediné téma, v programu mu věnují velkou část. Je obsažen v rozsáhlých kapitolách Vzdělání a věda, Ekologická ekonomika, Ekologické zemědělství, zdravá výživa, pestrá krajina, Ekologická udržitelnost a Kvalita života (Strana zelených, 2003).

4.1.1. Volební program 2002

Do voleb v roce 2002 šla Strana zelených s programem Novou vládu se Stranou zelených! Program se skládá z poměrně stručných čtyřiceti šesti kapitol. Tyto kapitoly jsou hesla, ve kterých jsou rozvinuty volební sliby strany a jsou od sebe oddělená nadpisy. Díky tomu má program pouhých osm stran.

Na začátku se v něm strana prezentuje jako demokratická nezkorumpovaná alternativa tehdejších politických stran a hlásí se k strategii trvale udržitelného rozvoje a života. Jako samostatná první hesla, která nepatří pod zbylé další kapitoly, jsou: Zelenou pro demokracii, Zelenou pro modernizace a Zelenou pro vzdělání. Dále jsou uvedeny některé z dalších hesel: Zahraniční politika nejen pro českou kotlinu a moravské úvaly, Občanská společnost není jen slogan, Justice skutečně spravedlivá, Vzdělání pro budoucnost, Zlepšíme stav škol, Zlepšíme péči o krajinu, apod.

Hlavním tématem objevující se ve volebním programu je ekologie, ale program se zabývá i jinými tématy jako sociálními, ekonomickými a o vzdělání. Evropská otázka se v programu příliš neobjevuje, je zde pouze malá zmínka v kapitole věnované zahraniční politice, kde Strana zelených podporuje vstup České republiky do Evropské unie za podmínek, které nebudou Českou republiku znevýhodňovat ve srovnání s ostatními kandidátskými zeměmi a které nebudou pro Českou republiku znamenat druhořadé členství. K novým bodům ve volebním programu patřila hlavně podpora diskuze na téma měkkých drog a úprava prostituce zákonem, neboli omezením na veřejné domy a zdaněním činnosti.

Na konci volebního programu je kapitola „Víme jak a s kým“. Zelení zde poukazují na to, že jejich program nelze uskutečnit ve spojení s Občanskou demokratickou stranou a Komunistickou stranou Čech a Moravy a, že vytvoří koalici se stranami, které uznávají stejně jako oni trvale udržitelný rozvoj a význam účasti veřejnosti na rozhodování (Strana zelených, 2002).

4.1.2. Volební program 2006

Volební program Strany zelených pro volby v roce 2006 měl název „Kvalita života“. Tento program dosáhl větší propracovanosti, jak v tématicke, tak v obsahu. Program má oproti předchozímu programu z roku 2002 padesát šest stran a je rozdělen do sedmi kapitol.

V úvodní části jsou obsaženy hlavní záležitosti programu. Strana se zde označuje za „univerzální politickou stranu, která má praktické návrhy řešení pro všechny klíčové oblasti politiky a ekonomiky a která přináší do politiky zcela nová, typicky zelená témata, která doposud nebyla součástí společenské diskuse ani politického rozhodování.“ Zelení se tím snaží zase poukázat na to, že nejsou součástí klasického vymezení na pravici a levici. Nicméně s nadcházejícími volbami Strana zelených směřovala k pravicovému středu. A tím se odlišovala jejich programatika od programatiky západoevropských zelených, kteří jsou orientovaní levicově.

Téměř polovina volebního programu se zabývá sociálními a ekologickými tématy. V značném počtu se zde objevuje ochrana spotřebitele a ochrana přírody. Tématem odlišujícím se od jiných domácích politických stran byla ekologická daňová reforma, kde mělo být snížení odvodů sociálního a zdravotního pojištění, díky zdanění fosilních paliv.

Hlavními kapitolami jsou: Modernizace české společnosti, Životní prostředí a ochrana spotřebitele, Otevřená společnost a demokratická účast, Podpora školství a vědy, Sociální politika: stejná práva – stejné šance a Život v jednom světě: Zahraniční politika zelených (Strana zelených, 2006).

4.1.3. Vybrané agendy

Životní prostředí

Životní prostředí zabývá v programu 2002 podstatnou část. V roce 2002 jako v prvním bodě o životním prostředí požadují zlepšení podmínek pro výrobu, označování a prodej biopotravin, a zvýhodnění domácích produktů. Dále se zabývali elektrickou energií, snížením jejího vývozu a její úspory. Důležitým bodem v programu je jaderná

energetika. Strana zelených slibuje, že jaderná energetika v České republice skončí se zeleným ministrem životního prostředí do roku 2010. Strana chce podporovat i využití alternativních zdrojů energie pro dopravu, jako jsou biomasa, bionafta a vodík. Slibují, zvýhodnění nákladní železniční dopravy před dopravu silniční.

Strana zelených v programu Kvalita života žádá o bezpečnější silnice a dálnice bez kamionů, strana zde také navrhuje celoroční zákaz jízdy kamionů o víkendech od pátku 15:00 do neděle 24:00 hodin. V roce 2002 požadovali pouze sankce pro přetížené kamióny. Prioritou obou programů je ekologická železniční doprava a převedení kamionů na železnici. Programy se též shodují ve využití alternativních zdrojů energie pro dopravní prostředky, k bionaftě, vodíku a biomase přibylí hybridní pohony a stlačený zemní plyn. Stejně jako v programu 2002 tak i v programu 2006 se Zelení zabývají jadernou energetikou, strana v programu 2006 slibuje, že nebude podporovat výstavbu nových jaderných zdrojů, což znamená, že z původního slibu polevila a to, aby jaderná energetika v České republice do roku 2010 skončila.

Oba dva volební programy se zmiňují o podpoře ekologického zemědělství. Chtějí zastavit znehodnocení zemědělské půdy a zvýšit produkci biopotravin. Část programu 2006 se zabývá odpady, jejich recyklací, dovozem ze zahraničí a spalovnám. V jeho poslední části je zmínka o ochraně zvířat, jakožto živých a velmi důležitých bytostí, na kterých by chtěli omezit pokusy a jejich transport.

Ekonomika

Mezi hlavní body v programu 2002 patří snížení zdanitelnosti práce, zvýšení zdanění neobnovitelných zdrojů, posílení podílu nepřímých daní, upravit silniční daň pro zahraniční kamióny a zrušit neúčinnou dědickou a darovací daň.

Hlavním bodem v programu z roku 2006 je ekologická daňová reforma, která pomůže k aktivní politice zaměstnanosti. Novým tématem programu se stala ochrana spotřebitele. Zelení mají za cíl posílit postavení spotřebitele ve vztahu k výrobcí a obchodníkovi pomocí Úřadu pro ochranu spotřebitele a informovanosti. Tím získá spotřebitel volbu s ohledem na původ a vlastnost výrobku. Dalším bodem je boj proti korupci, která brzdí efektivitu ekonomiky. Strana zelených proto předloží protikorupční opatření a zákony, ale potřebné v boji proti korupci je také průhlednost politických

jednání. Chtějí přesměrovat státní pobídky od velkých investic k malým a středním a k rozvoji služeb.

Zahraniční politika

Strana zelených v roce 2006 usiluje o posílení spolupráce v zahraniční politice tak, aby Evropská unie svou vahou hrála důležitější roli v mezinárodních organizacích, především v Organizaci spojených národů. Také požadují, aby evropské bezpečnostní síly v budoucnu mohly nahradit Severoatlantickou alianci v Evropě. Zelení prosazují i to, aby se státy Evropské unie výrazněji řídily zájmy společné evropské zahraniční politiky v bezpečnostní a obranné politice a, aby vůči Spojeným státům americkým vystupovaly sebevědoměji, a to i v rámci Severoatlantické aliance. Zelení také prosazují změny v obchodní politice Evropské unie tak, aby zároveň umožňovala rozvoj nejchudších zemí světa.

Naopak oproti tomu v roce 2002 se zabývali teprve vstupem do Evropské unie, což značí jistý úspěch či pokrok v jejich volebním programu. Avšak nadále velká část témat programu z roku 2002 se přenáší do volebního programu roku 2006 a jsou to tyto témata: rozvoj a spolupráce se sousedními státy, stavění se proti násilí, donucování jako hlavním prostředkům řešení konfliktů v mezinárodních vztazích a celková snaha o zachování míru minimálně mezi členskými státy Evropské unie.

Sociální politika

V roce 2002 se Strana zelených zaměřila na zlepšení finanční situace v rozpočtu škol pomocí mimoškolních činností. Podpořit rodiny výhodnými půjčkami, prodloužení mateřské dovolené na tři roky a zvýšením vyplácených dávek. Požadují změnu důchodového systému a žádají uzákonění anonymních porodů. Zasazují se o prevenci domácího násilí a o právo ženy na svobodnou volbu v otázce přerušování těhotenství. Podporují vznik zákona o registrovaném partnerství osob stejného pohlaví a prostituci zdaní jako jednu z forem podnikání. Chtějí zvýšit trestní postih dealerů tvrdých drog.

V programu Kvalita života se sociální politikou zabývá celá šestá kapitola, která má okolo dvanácti stránek, víc jak téma životní prostředí, což znamená, že program strany snížil svou radikalitu a zaměřil se více na voliče. Zelení se v roce 2006 věnují

propracovaněji důchodovému a zdravotnickému systému, školství, registrovanému partnerství a přijetí antidiskriminačního zákona, protože homosexuálové nemohou po sobě dědit a nemají právo na informace o zdravotním stavu partnera.

Společné hlavní téma obou programů je uzákonění prostituce, ale v programu 2006 je tato problematika více rozpracovaná (Strana zelených 2002, 2006).

4.2. Politický program Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo

Základní program "Budoucnost je zelená" byl přijat na Federální konferenci v Berlíně v březnu 2002. Ve středu zelené politiky stále stojí určité základní hodnoty: Spojujeme ekologii, sebeurčení, rozšíření spravedlnosti a živou demokracii. A se stejnou intenzitou budeme obhajovat nenásilí a lidská práva. Ekologie je zde uskutečněna skrz princip trvale udržitelného rozvoje. To zahrnuje vytvoření rozvojových příležitostí pro lidi v rozvojových zemích, a brát v úvahu potřeby budoucích generací. Převedením principu udržitelnosti do dalších oblastí politik, jako jsou hospodářská, sociální a finanční politika strana doufá, že v oblasti ekologie vyhraje. Dále žádají o přehodnocení tržního hospodářství, neboli zavedením a rozšířením ekologických daní, jejichž účelem je získání následných ekologických nákladů skrz znečišťovatele, stejně jako prostřednictvím rozvoje a prosazování ekologicky šetrných technologií. Vše je to součástí řešení problematiky životního prostředí. V roce 2002 poprvé Bündnis 90/Die Grünen uznávají v základním programu války jako (poslední) prostředek politiky. Zelení na toto téma podotýkají, že násilí nemůže být vždy vyloučeno. Dalším bodem je základní demokracie, která hraje v programu Zelených malou roli, častěji se totiž projevuje v organizaci strany.

Základní program má sto devadesát stran členěných do několika rozsáhlých kapitol. V programu se neustále upozorňuje na to, že bychom se měli zamyslet nad stávající situací a promyslet to, jestli bychom chtěli pro naše děti horší situaci než je teď v otázce životního prostředí. Zelení se zabývají problematikou tržního hospodářství, zdravého životního stylu, alternativních zdrojů, kultury, sociální politiky, demokracie a zahraniční politiky.

V úvodu programu Zelení poukazují na to, že jsou jednotní, sdílí společný kruh základních hodnot, a né ideologií. Tím jako strana ekologie přijala levou tradici a také, že její vnitřní organizace je různorodá. Chtějí přijmout nápady, kritiku a jakékoliv protesty vůči jejich programu a vystupování k tomu, aby podporovali aktivitu občanů v politice a ve volbách (Bündnis 90/Die Grüne, 2002).

4.2.1. Volební program 2002

Volební program Zelených k volbám v roce 2002 má název „ Zelená práce“. Program obsahuje čtyři kapitoly o 89 stránkách: Ekologická modernizace, Sociální a ekonomická regenerace, Sociální demokratizace a Spravedlivá globalizace a evropská demokracie.

Zelení slibují, že se v následujícím volebním období budou držet osmi bodů:

- Větší účast pro občany – posílení evropské demokracie
- Polovina moci ženám
- Globalizaci vytvářet spravedlivě – celosvětově začlenit ekologická a sociální pravidla
- Více pracovních míst – ekologické hospodaření, reforma systémů sociálního zabezpečení a nová politika trhu práce
- Posílení dětí – základní ochrana dětí proti dětské chudobě, lepší péče o děti a jejich vzdělání
- Zdravá strava – větší ochrana spotřebitele a nové zemědělství
- Výstup z jaderné energie a od oleje prostřednictvím energie ze slunce a větru
- Vytvářet zemi imigrace – podporovat integraci a zajistit občanská práva

V programu se nejvíce věnují dvěma hlavním bodům a to jaderné energetice a nenásilí. Jaderná energie je obsažena hned v první kapitole programu. Zelení ji chtějí nahradit alternativními zdroji energie ze slunce a otevřít tím cestu slunečnímu věku. Tento bod tím přesouvají to popředí zelené politiky a tím dostal i vyšší úroveň na pořadu jednání. Čtvrtá kapitola programu se zabývá druhým hlavním bodem nenásilím. Zelení začínají tím, že konflikty by se měly vyřešit nenásilně a vyrovnat se s krizí podle pravidel mezinárodního práva s cílem přispět k celosvětovému prosazování lidských práv. Chtějí, aby byla Evropa více bezpečná a stabilní a, aby se vytvářely transatlantické vztahy s kritickou solidaritou i pod cílem vojenského odzbrojení.

V úvodu programu oznamují voličům, že mají obnoveny vztahy s levicovými stranami do dalšího volebního období. Samozřejmě pouze s těmi, kteří mají v programu témata k ochraně země. Narážejí tím na pravicovou politiku, která by mohla pokračovat ve svém bezohledném vládnutí vůči sociální a environmentální politice (Bündis 90/Die Grüne, 2002).

4.2.2. Volební program 2005

Zelení si pro volby 2005 připravili sto dvacetí stránkový volební program s titulem „Jeden za všechny“. Hned na začátku Zelení upozorňují na jejich cestu solidarity, modernizace a ekologické odpovědnosti. V programu poukazují především na lidská práva, ochranu lidí ve společnosti a sociální problémy.

Volební program se zabývá šesti následujícími kapitolami:

- Vytvořit nová pracovní místa – práce budoucnosti, účast místo vyloučení
- Ekologie nabírá na rychlosti – více zelené pro životní prostředí a ochranu spotřebitele
- Nová politika vzdělávání – sociální spravedlnost, moc a odpovědnost
- Rovnoprávnost – rovnost příležitostí
- Otevřená společnost a demokratická účast – posílení občanských práv
- Evropská unie ve světě – spravedlivá globalizace

Je nemožné si nevšimnout, že program obsahuje pouze jednu kapitolu o životním prostředí a to „Ekologie nabírá rychlosti“. I přesto podotýkají, že téma ekologie je pořád v popředí jejich jednání. Hlavními body Zelených pro rok 2005 se staly sociální problémy. Žádají spravedlivější rovnoprávnost mezi muži a ženami v platební schopnosti, správné podporování dětí jednotlivě s jejich vlastními právy. Chtějí, aby jakékoliv vzdělání nebylo otázkou peněz a aby všichni ve společnosti měli možnost získat vysokoškolský titul, aniž by právě řešili, zda na to mají.

Dále se v programu objevuje názor a určitý oprávněný nesouhlas s jistými politickými stranami, které se v podstatných bodech liší od směru Strany zelených. Vytýčují zde v podstatě body, kterých by se strana zelených nedopustila. Mezi některé patří sociální nerovnováha mezi bohatými a chudými občany, snižování práv zaměstnanců, odstup od ochrany životního prostředí prostřednictvím podporování jaderné energie, odvrácenost od práv homosexuálů, větší poplatky za zdravotnictví apod. Chtějí tím poukázat na to, že strana Zelených stojí za občany a vnímá jejich veškeré problémy (Bündis 90/Die Grüne, 2005).

Zajímavostí je, že životní prostředí je sice pod záštitou celého programu z roku 2005, avšak k tématu ochrana životního prostředí je více prostoru věnováno v předchozím programu z roku 2002.

4.2.3. Vybrané agendy

Životní prostředí

Zelení chtějí zavést další rozšiřování obnovitelných zdrojů energie ze slunce, vody, větru a biomasy. V programu 2002 je prioritou snížení emisí oxidu uhličitého v Německu v roce 2020 o čtyřicet procent ve srovnání s rokem 1990. Posílit šetrnost dopravy k životnímu prostředí, podporou výroby automobilů na tři litrové motory. Při vývoji ekologické daně vydávat na návrh rady konkrétní kroky k dalšímu zvýšení a chce místo toho eliminovat výjimky snižování daňového osvobození leteckých pohonných hmot a uhlí prostřednictvím komplexní ekologické daňové reformy. Důležitým bodem je posílení práv spotřebitelů. Také i přeorientování zemědělství s cílem zvýšit podíl ekologického zemědělství ze současných tří procent na dvacet procent za deset let..

V programu je zmíněna i železniční doprava, která by se měla více využívat ve prospěch životního prostředí kvůli negativním dopadům automobilové dopravy. Zelení se v roce 2005 zabývají i zvýšením mýtného na dálnicích pro nákladní automobily.

Zahraniční politika

Ve volebním programu 2002 požadují Zelení pokrok v oblasti evropské integrace a rozšíření: Vývojem společné evropské zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky a formováním vztahu se Spojenými státy americkými. Avšak nejdůležitějším úkolem celostátní obrany má být mezinárodní udržování míru a to významným snížením celostátní obrany. Dále zrušením povinné vojenské služby a povinnosti dělat veřejně prospěšné práce.

Zahraniční politika v programu z roku 2005 se nějak zvláště nezměnila. Zelení pořád uznávají odpovědnost Evropské unie v celosvětovém měřítku, a proto je nutné podle nich vybudovat projekt Evropské bezpečnostní a obranné identity a udržovat dobré euroatlantické vztahy, avšak k tomuto není třeba existence Severoatlantické aliance. Primárním cílem by měla být prevence před vojenskými operacemi.

Sociální politika

Jako hlavní téma v sociální politice z roku 2002 zaujímá místo základní bezpečnost dětí a boj proti dětské chudobě. Udělením dětského příspěvku až sto euro na dítě z rodin s

nízkými příjmy, by mělo prospěch více než čtyři miliony dětí. Dalším bodem je potřeba rozšíření péče o děti do 14 let v průběhu příštích šesti let. Prvním krokem v tomto směru v nadcházejícím volebním období bylo znatelné rozšíření zařízení péče o děti do tří let. Jako prémii mají osvobození dětí od celodenní návštěvy školky od věku pěti let "na základní dobu pěti až šesti hodin." Zelení v programu podporují i integraci cizinců a snaží se o zajištění občanských svobod.

V programu Zelených je podrobně popsána budoucnost autorských práv. Chtěli by, aby bylo možné kopírovat hudbu, a filmy pouze pro soukromé účely přes účty, ale s tím, že by nebyla zrušena ochrana proti kopírování. Jelikož v dnešní době ze z toho stává trend kriminalizace mladistvých.

Ekonomika

Zelení se obracejí na novou politiku trhu práce, použitím přesčasů na pracovní volno na účet pracovní doby k studijnímu volnu, odborné přípravě (školení), vzdělání, práci nebo odpočinek. Usnadnit práci na částečný úvazek ke kombinaci nezaměstnanosti a sociální pomoci. Chtějí reformu systémů sociálního zabezpečení. Zvýšení finančních prostředků pro rozvojovou spolupráci co nejdříve na 0,7 procenta hrubého domácího produktu. Pro lepší ekonomickou situaci bojují proti korupci, například zavedením rejstříku korupce a chtějí bojovat proti praní špinavých peněz.

Dalším tématem Zelených je spolupráce mezi generacemi a rovné šance v životě. Očekávané demografické a sociální změny v důsledku nízké porodnosti a rostoucí naděje dožití dělá společnosti velké problémy. Demografický vývoj vyžaduje další úpravy důchodových systémů. Méně lidí má spolufinancovat větší podíl na zaměstnanosti. Lidé potřebují mít jistotu do budoucna tím, že jejich životní je zajištěno a mohou i nadále žít nezávislý život (Bündis 90/Die Grüne, 2002, 2005).

Ve volebních programech z roku 2002 a 2005 je těžké určit, co přesně patří do jaké skupiny politiky či oblasti, jelikož témata se různě prolínají. Avšak co je zřejmé, je to, že Zelení se zabývají ve volebním programu z roku 2002 více životním prostředím a ve volebním programu z roku 2005 sociální tematikou. Jinak v obsahu programu se velmi často opakují.

5. Volby

Kapitola Volby obsahuje komunální, krajské a celorepublikové volby v České republice, zemské a federální volby ve Spolkové republice Německo. Analýza volebních úspěchů jednotlivých stran je sledována v období 2002 až 2006. Bündnis 90/Die Grünen v Německu si v těchto letech udržovala stálou pozici na zemské i federální úrovni. Za to Strana zelených v Česku se poprvé za politickou historii dostala do Poslanecké sněmovny České republiky.

5.1. Krajské volby v České republice (Český statistický úřad, 2013)

Volby do krajských zastupitelstev České republiky se konaly 5. a 6. listopadu 2004 ve všech krajích České republiky kromě hlavního města Prahy (tady se volby konaly v roce 2002). Volební účast v těchto volbách byla nižší než v roce 2000 a dosáhla 29,62%, to činí 2 177 443 platných hlasů.

Strana zelených kandidovala v krajských volbách buď samostatně, nebo v koalici. Koalice tvořila se Stranou pro otevřenou společnost, Táborem 2002, Křesťanskou a demokratickou unií - Československou stranou lidovou, Unií svobody-Demokratickou unií a Liberální a reformní stranou. Samostatně Strana zelených úspěšná nebyla, nedostala se ani jednou přes 5% uzavírací klauzuli. Celkově v krajských volbách získala pět mandátů, a to dva mandáty v koalici s Křesťanskou a demokratickou unií - Československou stranou lidovou jako Koalice pro Karlovarský kraj v Karlovarském kraji, ale tyto mandáty obsadila Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová. Zbývající tři mandáty získala Strana zelených v koalici s Liberální a reformní stranou jako Zelená pro Moravu v Jihomoravském kraji. Z těchto tří mandátů úspěšně obsadila dva. Volební podpora Strany zelených viz mapa 1.

- **Praha**

Volby v hlavním městě Praha se konaly 1. a 2. listopadu 2002. Voleb se zúčastnilo 35,29 % oprávněných voličů. Strana zelených kandidovala spolu se Stranou pro otevřenou společnost a Sdružením nezávislých. V Praze přišlo hlasovat pro tuto kandidátku 225 530 voličů. Sdružení tím získalo dva mandáty ze sedmdesáti možných.

- **Středočeský kraj**

Středočeský kraj měl v roce 2004 okolo 1 140 tis. obyvatel. V krajských volbách zde bylo odevzdáno 277 453 platných hlasů a volební účast dosáhla 30,73%. Strana zelených měla ve Středočeském kraji kandidátku spolu se Stranou pro otevřenou společnost. Pro jejich společnou kandidátku hlasovalo 5 692 hlasů, což činilo 2,05%. To pro Stranu zelených a Stranu pro otevřenou společnost nestačilo k získání mandátu do zastupitelstev kraje.

- **Jihočeský kraj**

Jihočeský kraj měl v roce 2004 přes 625 tis. obyvatel. V krajských volbách se odevzdalo 149 088 platných hlasů a volební účast dosáhla 30,45%. Kandidátní listinu podalo v kraji čtrnáct volebních uskupení. Strana zelených zde vytvořila koalici s názvem Zelení a otevřená společnost, pod kterou spadala Strana zelených, Strana pro otevřenou společnost a Tábor 2002. Koalice získala 4 802 hlasů, což činí 3,22% a tím se umístila na šestém místě ze všech politických uskupení. Mandát nezískala.

- **Plzeňský kraj**

Na území Plzeňského kraje v roce 2004 žilo 550 tis. obyvatel. Strana zelených si zde vytvořila kandidátní listinu společně se Stranou pro otevřenou společnost. Ve volbách bylo odevzdáno 138 504 hlasů a volební účast dosáhla 31,54%. Uskupení Strany zelených a Strany pro otevřenou společnost dosáhlo 3 707 hlasů, což činí 2,67%.

- **Karlovarský kraj**

V Karlovarském kraji bylo v roce 2004 dosaženo okolo 303 tis. obyvatel. V krajských volbách bylo odevzdáno 58 652 platných hlasů a volební účast dosáhla 24,99%. Strana zelených v Karlovarském kraji vytvořila koalici s Křesťanskou a demokratickou unií - Československou stranou lidovou, pod názvem Koalice pro Karlovarský kraj. Koalice pro Karlovarský kraj získala 3 003 hlasů, což činí 5,12%. Tento úspěch vynesl Koalici pro Karlovarský kraj dva mandáty v zastupitelstvu Karlovarského kraje. Oba mandáty připadly Křesťanské a demokratické unii - Československé straně lidové.

- **Ústecký kraj**

V Ústeckém kraji žilo v roce 2004 přes 821 tis. obyvatel. Ve volbách bylo odevzdáno 166 265 platných hlasů a volební účast dosáhla 25,37%. V Ústeckém kraji kandidovalo dvacet politických uskupení, Strana zelených kandidovala samostatně. Strana zelených tak obdržela 3 290 hlasů, což činí 2,01% a celkově skončila osmá.

- **Liberecký kraj**

Liberecký kraj měl v roce 2004 přes 429 tis. obyvatel. Krajských voleb se zúčastnilo šestnáct uskupení, Strana zelených kandidovala samostatně. Celkově bylo odevzdáno 103 998 platných hlasů a volební účast dosáhla 30,83%. Strana zelených obdržela 3 057 hlasů, což činí 2,93% a tím se umístila na osmém místě.

- **Královehradecký kraj**

V Královehradeckém kraji žilo v roce 2004 okolo 547 tis. obyvatel. Strana zelených zde tvořila samostatnou kandidátku. V krajských volbách bylo odevzdáno 142 145 hlasů a volební účast dosáhla 32,56%. Strana zelených získala 3 564 hlasů, což činí 2,50% a tak se celkově umístila na devátém místě z patnácti.

- **Pardubický kraj**

Pardubický kraj patří k nejmenším krajům v České republice s 505 tis. obyvateli. Volební účast v roce 2004 byla 32,6%, bylo odevzdáno 128 921 platných hlasů. Strana zelených v tomto roce poprvé kandidovala sama za sebe a získala 2 795 hlasů, což činí 2,2% . Tudíž mandát nezískala.

- **Kraj Vysočina**

Kraj Vysočina měl v roce 2004 cca 510 tis. obyvatel. Na Vysočině k volbám přišlo 127 251 voličů s platnými hlasy, to dělá volební účast 31,8%. Strana zelených v Kraji Vysočina kandidovala do krajských voleb v koalici s Uníí svobody-Demokratickou unií. Jejich koalice získala 3 398 platných hlasů, v přepočtu na procenta pouze 2,7%. Což na mandát stále nestačilo.

- **Jihomoravský kraj**

S 1,13 miliony obyvatel byl v roce 2004 Jihomoravský kraj jedním z nejlidnatějších. Strana zelených v kraji vystupovala v koalici s Liberální a reformní stranou pod názvem Zelená pro Moravu. Dohromady bylo dosaženo 269 422 platných hlasů, což je 29,71%. Koalice Zelená pro Moravu v tomto kraji získala 13 699 hlasů čili 5,1% a získala tři mandáty.

- **Olomoucký kraj**

Olomoucký kraj měl v roce 2004 přes 640 tis. obyvatel. V kraji přišlo k volbám 144 724 voličů s platnými hlasy a volební účast vytvořila 28,44%. Strana zelených zde získala 4 055 hlasů, což činí 2,8% a na mandát nedosáhla.

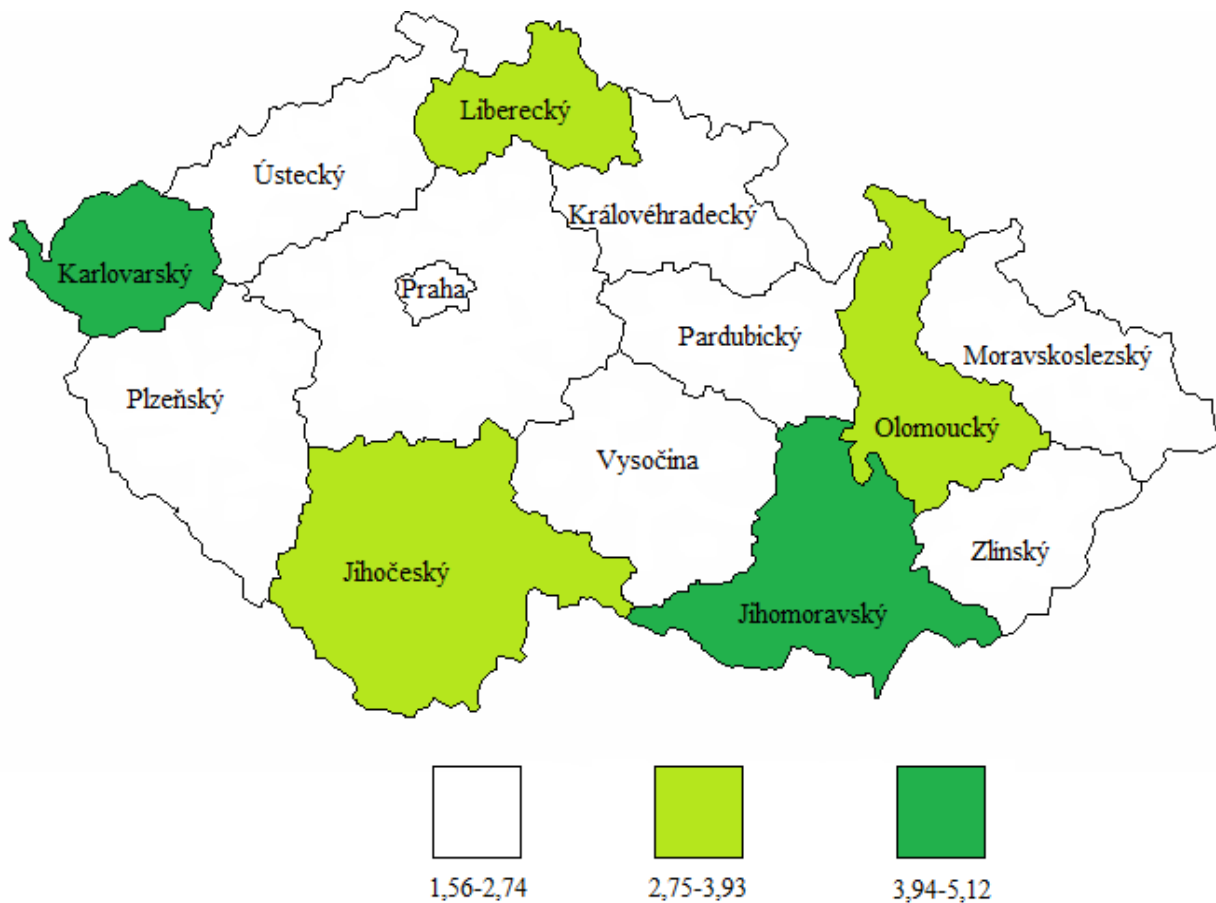
- **Zlínský kraj**

Ve Zlínském kraji žilo v roce 2004 přes 590 tis. obyvatel. Krajských voleb se zúčastnilo čtrnáct politických seskupení, Strana zelených tvořila kandidátku sama. Celkově bylo dosaženo 144 617 platných hlasů a volební účast dosáhla 30,63%. Strana zelených docílila 3 902 hlasů, což činí 2,69% a ani zde nezískala mandát.

- **Moravskoslezský kraj**

Moravskoslezský kraj měl v roce 2004 okolo 1 260 tis. obyvatel. Kandidátní listinu zde podalo dvacet jedna politických uskupení. Ve volbách bylo odevzdáno 269 493 platných hlasů a volební účast dosáhla 27,55%. Strana zelených v kraji tvořila samostatnou kandidátní listinu. Získala 4 221 hlasů, což činí 1,56% a umístila se tak na osmém místě.

Mapa 1: Volby do krajských zastupitelstev v roce 2004 – Volební podpora Strany zelených v krajích České republiky (údaje v %)

Zdroj: autorka dle Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. - 6. 11. 2004. Český statistický úřad.
Dostupné z www.volby.cz

5.2. Celorepublikové volby do Poslanecké sněmovny České republiky (Český statistický úřad, 2013)

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se konaly 2. a 3. června 2006. Celkově bylo v těchto volbách odevzdáno 5 348 976 platných hlasů, což znamená, že volební účast měla 64,47%.

Strana zelených docílila toho, že v roce 2006 přesáhla 5% uzavírací klauzuli do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Celkově oslovila 6,29% voličů, což činilo 336 487 platných hlasů. Tím docílila šesti mandátů v Poslanecké sněmovně pro Stranu zelených a umístila se tak na páté místo mezi strany, které dostali křesla v Poslanecké sněmovně České republiky. Volební podpora Strany zelených ve volbách do Poslanecké sněmovny viz mapa 2.

- **Volební obvod hlavní město Praha**

Praha má na soupisu mandátů dvacet pět politických subjektů, pro které platně hlasovalo 656 495 voličů, takže volební účast se rovnala 68,51%. Pro Stranu zelených hlasovalo v celku 60 384 voličů a jejich procentuální hodnota činila 9,19%. Na základě těchto čísel získala Strana zelených dva mandáty pro Prahu.

- **Středočeský volební obvod**

Středočeskému kraji bylo přiděleno dvacet tři krajských mandátů. Kandidátní listinu podalo devatenáct politických skupin a celkem bylo odevzdáno 620 047 platných hlasů, což znamená, že volební účast byla 65,96%. Strana zelených obdržela 37 219 hlasů, což činí 6,00%. Zelení v tomto kraji získali jeden mandát a skončili zde na čtvrtém místě.

- **Jihočeský volební obvod**

V Jihočeském kraji se rozdělovalo třináct mandátů. Celkově bylo odevzdáno 337 387 platných hlasů a volební účast byla 65,36%. Strana zelených získala z odevzdaných hlasů 19 924, což představuje 5,90%. V tomto kraji nezískala žádný mandát, i když se umístila na pátém místě z devatenácti.

- **Plzeňský volební obvod**

Pardubický kraj měl v roce 2006 jedenáct přidělených mandátů. Dohromady bylo odevzdáno 289 049 platných hlasů a volební účast dosáhla 63,92%. Strana zelených dostala 17 090 hlasů z celkového počtu, což činí 5,91%. Tím se umístila na čtvrtém místě jako jedna z osmnácti kandidovaných stran. Na mandát to nestačilo.

- **Karlovarský volební obvod**

Karlovarskému kraji bylo přiděleno pět mandátů, o kterých bojovalo osmnáct politických seskupení. Celkově bylo sečteno 131 117 platných hlasů a volební účast tím dosáhla 58,48%. Strana zelených obdržela 9 206 hlasů, což činí 6,71% a postoupila tak na čtvrté místo v pořadí.

- **Ústecký volební obvod**

Ústeckému kraji bylo určeno čtrnáct mandátů, do voleb o mandáty v tomto kraji se přihlásilo dvacet politických stran. Dohromady bylo odevzdáno 374 736 platných hlasů (volební účast 57,22%). Strana zelených získala 22 616 hlasů neboli 6,03%. Tím se umístila tak na čtvrtém místě a docílila jednoho mandátu v Ústeckém kraji.

- **Liberecký volební obvod**

Libereckému kraji bylo uděleno pro volby v roce 2006 osm mandátů pro osmnáct politických seskupení. Celkem bylo odevzdáno 215 510 platných hlasů a volební účast dosáhla 62,53%. Strana zelených obdržela 20 646 hlasů, což činí 9,58%. I přes vysoký výsledek Strana zelených neobdržela mandát.

- **Královéhradecký volební obvod**

Královéhradeckému kraji bylo přiděleno jedenáct mandátů, o které chtělo soutěžit osmnáct politických stran, které zde podali kandidátní listinu. Dohromady bylo odevzdáno 259 931 platných hlasů a volební účast dosáhla 66,69%. Strana zelených získala 19 819 hlasů od voličů, což činí 6,69%. Tím se umístila na pátém místě z celkového počtu, ale na mandát to bylo nedostačující.

- **Pardubický volební obvod**

V Pardubickém kraji bylo odevzdáno 273 921 platných hlasů (volební účast 67,37%), které si mezi sebe rozdělilo devatenáct politických subjektů. Se ziskem 17 148 hlasů tedy 6,26%, odchází Strana zelených z voleb v roce 2006 v Pardubickém kraji bez zisku mandátu v Poslanecké sněmovně.

- **Volební obvod Vysočina**

Vysočina s vysokou volební účastí celých 67,61% a 275 997 odevzdanými hlasy které voliči rozdělily mezi devatenáct politických stran. Strana zelených v tomto kraji získala 13 514 platných volebních hlasů, takže uspěla s 4,89%, čímž se zařadila na pátou pozici v Kraji Vysočina, ale na mandát nedosáhla.

- **Jihomoravský volební obvod**

V Jihomoravském kraji si volby nenechalo ujít celkem 608 804 voličů s platným hlasem, volební účast 65,29%. Voliči v Jihomoravském kraji rozdělovali své hlasy mezi dvacet tři politických celků, Strana zelených v této početné konkurenci získala 37 771 platných hlasů, takže v přepočtu na procenta to je 6,20% a na základě toho Strana zelených získala jeden mandát.

- **Olomoucký volební obvod**

Olomoucký kraj měl v poslaneckých volbách v roce 2006 na kandidátní listině celých dvacet politických uskupení. K volebním urnám zde přišlo celkem 333 849 voličů s platným hlasovacím lístkem a tím vytvořily volební účast v procentuální hodnotě 64,52%. Strana zelených v tomto volebním úseku získala 18 398 platných volebních hlasů, to znamená 5,51% a na tížený mandát tyto čísla nevystačily.

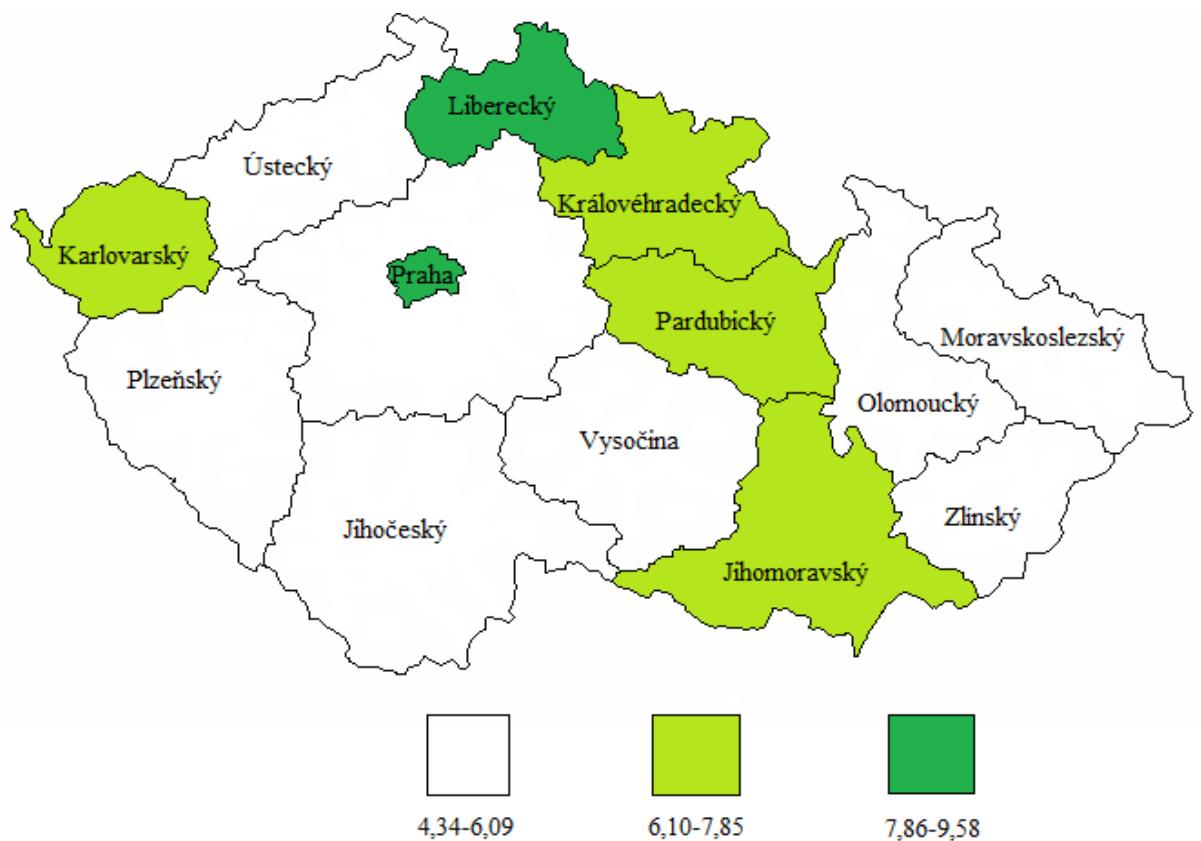
- **Zlínský volební obvod**

Zlínský kraj nabídl dvanáct krajských mandátů celkem pro dvacet politických stran, které o ně soutěžily. Celkem bylo odevzdáno 319 933 platných hlasů a volební účast tvořila 66,90%. Strana zelených nezískala ve zlínském kraji žádný mandát. Dohromady pro stranu hlasovalo 16 224 voličů, což představuje 5,07%.

- **Moravskoslezský volební obvod**

V Moravskoslezském kraji se ucházelo o dvacet tři mandátů dvacet jedna politických seskupení. Dohromady bylo odevzdáno 610 200 platných hlasů a volební účast tím dosáhla 61,02%. V Moravskoslezském kraji získala Strana zelených 26 528 platných hlasů, což činí 4,34%. Avšak i přes nízký výsledek získala Strana zelených jeden mandát a celkově se umístila na pátém místě.

Mapa 2: Volby do Poslanecké sněmovny České republiky v roce 2006 – Volební podpora Strany zelených v krajích České republiky (údaje v %)

Zdroj: autorka dle Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02. 06. – 03. 06. 2006. Český statistický úřad. Dostupné z www.volby.cz

5.3. Zemské volby (Landtagswahl) Spolkové republiky

Německo (Statistisches Bundesamt, 2014)

Volby do zemských sněmů Spolkové republiky Německo se konají v každé z šestnácti spolkových zemí jiný rok. Volební období do zemských sněmů musí dodržet pětiletý interval mezi dalšími volbami. Bündnis 90/ Die Grünen tvořila rudozelenou koalici ve spolkových zemích s větší politickou stranou Německa Sociálnědemokratickou. Volební podpora Bündnis 90/ Die Grünen v zemských volbách viz mapa 3.

- **Baden – Württemberg (Bádensko-Württembersko)**

V zemské části Bádensko-Württembersko se volby do zemského sněmu konaly 26. 03. 2006. Oprávněných voličů v roce 2006 bylo 7 516 919, ale k volbám se dostavilo pouze 53,38% v přepočtu 4 012 44 voličů. Platných hlasů bylo 3 960 615. Bündnis 90/ Die Grünen získala 11,7% neboli 462 889 hlasů, kterými si zajistila sedmnáct křesel z celkových sto třiceti devíti.

- **Bayern (Bavorsko)**

Datum voleb v Bavorsku připadlo na 21. 09. 2003. Celkem hlasovalo 10 409 214 obyvatel, kteří vytvořili volební účast 57,1%. Platných hlasů bylo 10 248 735. Zelení získali 793 050 hlasů to je 7,7% za které dostaly 15 křesel z udělovaných 180.

- **Berlín (Berlín)**

Berlín pořádal volby 17. 09. 2006. Dostavil se 1 407 754 z 2 425 480 oprávněných voličů, což udává volební účast 58%. Platných hlasů bylo sečteno 1 377 355. Zelení v Berlíně získali dvacet tři mandátů ze 149, na základě podpory 180 865 hlasů tedy 13,1%.

- **Brandenburg (Braniborsko)**

Volby 19. 09. 2004 v Braniborsku navštívil 1 194 192 voličů, čímž účast činila 56,41%. Uznávaných hlasů byl 1 168 909. Úspěšnost Zelených byla sice 3,6%, ale nezískali žádné z osmdesáti osmi rozdělovaných křesel.

- **Bremen (Brémy)**

V Brémách při zemských volbách 25. 05. 2003 bylo 481 743 oprávněných voličů. Volební účast činila 61,32%, to je 295 391 voličů a z toho platných 291 766 hlasů. Zeleným náleží 37 350 hlasů (12,8%), které jim zajistilo dvanáct křesel z celkových osmdesáti tří.

- **Hamburg (Hamburk)**

Datum konání zemských voleb v Hamburku byl 29. 02. 2004. Volit mohl 1 214 935 oprávněných voličů. Zúčastnilo se 68,7% obyvatel, což je 834 656 voličů. Z toho 824 128 odvolilo platně. 12,3% získali Zelení v Hamburku, to znamená, že 101 227 hlasy si zajistili zisk sedmnácti míst ze 121 rozdělovaných.

- **Hessen (Hesensko)**

V Hesensku si volilo své zastupitele v zemských volbách 02. 02. 2003 asi 2 798 534 voličů ze 4 330 792 zplnomocněných obyvatel s volební účastí 64,6%. Platně hlasovalo 2 734 992 voličů. Z těchto hlasů získali Zelení 10,1% a skončili tak na třetím místě, které proměnili na dvanáct křesel z udělovaných sto deseti.

- **Mecklenburg-Vorpommern (Meklenbursko-Přední Pomořansko)**

V zemské části Meklenbursko-Přední Pomořansko se volby do zemských sněmů konaly 17. 09. 2006. Volební účast zde byla 59,2%, to je 837 018 voličů z 1 415 321 oprávněných. Platně odvolilo 818 061 voličů a strana Zelených získala 3,4% neboli 27 642 hlasů a nezískala ani jedno křeslo z možných 71.

- **Niedersachsen (Dolní Sasko)**

Dolní Sasko pořádalo volby 02. 02. 2003. K volbám přišly 4 036 017 obyvatel s volební účastí 67%. Platných hlasů bylo odevzdáno 3 984 009 a občanů s právem hlasovat bylo 6 023 636. Ve volbách v Dolním Sasku se rozdělovalo sto osmdesát tři křesel, Zelení získali čtrnáct křesel, díky zisku 7,6%.

- **Nordrhein-Westfalen (Severní Porýní-Vestfálsko)**

22. 05. 2005 se konaly volby v Severním Porýní-Vestfálsku. Severní Porýní-Vestfálsko mělo 13 230 366 oprávněných voličů. K volbám se dostavilo 8 333 363, což vytvořilo volební účast 62,99%. Platné hlasy vystoupaly na 8 244 014. Zelení z toho získali 509 293 hlasů v přepočtu 6,18%. Rozdělovalo se sto osmdesát sedm křesel a dvanáct z nich získali Zelení.

- **Rheinland-Pfalz (Porýní-Falz)**

Po volbách 26. 03. 2006 strana Zelených získala pouze 4,6% v přepočtu 81 411 hlasů a tak si nevybojovala žádné křeslo ze 101 možných. Volební účast v tomto roce byla 58,2%. Oprávněných voličů bylo 3 075 577 a zúčastněných 1 791 072, z toho bylo odevzdaných platných hlasů 1 753 110.

- **Saarland (Sársko)**

V zemské části Sársko k volbám 05. 09. 2004 přišlo 452 856 voličů a ti vytvořili volební účast 55,5%. Oprávněných voličů bylo 816 032 a platně odevzdaných hlasů 441 628. Bündnis 90/Die Grünen v této zemi nasbírali 24 830 hlasů (5,6%) a obsadili tak tři křesla z 51 křesel.

- **Sachsen (Sasko)**

V Saské zemi měly volby dne 19. 09. 2004 účast 2 118 792 voličů s volební účastí 59,6% z 3 554 542 oprávněných voličů. Zelení získali šest křesel ze sto dvaceti čtyř za 106 771 hlasů, což je 5,1% ze všech platných hlasů.

- **Sachsen-Anhalt (Sasko-Anhaltsko)**

Při volbách 26. 03. 2006 v Sasku-Anhaltsku dosáhla volební účast 44,42% to je 923 278 zúčastněných z 2 078 659 oprávněných voličů. Platně hlasovalo 902 254 občanů. 3,5% dostali Zelení a nedosáhli tak ani na jedno z devadesáti sedmi křesel, které byly v těchto volbách k dispozici.

- **Schleswig-Holstein (Šlesvicko- Holštýnsko)**

Šlesvicko-Holštýnsko při volbách 20. 02. 2005 dostalo účasti 66,5% v přepočtu 1 455 094 voličů z celkových 2 186 620 oprávněných obyvatel. Platných hlasů bylo sečteno 1 434 805. Zelení si z nich mohli 32 117 připsat, což je 6,2% a za to jim náležely čtyři křesla z šedesáti devíti.

- **Thüringen (Durynsko)**

Durynsko ve volbách 13. 06. 2004 disponovalo 1 958 041 právoplatnými voliči, z kterých se voleb účastnilo 53,8% (1 053 556 obyvatel) a platně hlasovalo 1 010 578 voličů. Zelení v Durynsku získali 45 649 hlasů v přepočtu 4,5 %, a nedosáhla tak ani na jedno z osmdesáti osmi křesel.

Mapa 3: Volby do zemských sněmů v období 2002 až 2006 – Volební podpora Bündnis 90/Die Grünen ve spolkových zemích Spolkové republiky Německo (údaje v %)

Zdroj: autorka dle Ergebnisse der jeweils letzten Landtagswahlen. Statistisches Bundesamt Dostupné z <http://www.bundeswahlleiter.de>

5.4. Federální volby do Německého spolkového sněmu (Bundestag) (Statistisches Bundesamt, 2014)

Volby do Spolkového sněmu Spolkové republiky Německo se konaly 18. září 2005. Volby na šestnáctý Německý spolkový sněm byly vyvolány v důsledku předčasného ukončení patnáctého Německého spolkového sněmu. Ve federálních volbách dosáhla volební účast 77,7%, která znamená, že přišlo volit 48 044 134 obyvatel z celkových oprávněných 61 870 711 občanů.

Bündnis 90/Die Grünen si udržela v roce 2005 standard a dostala se do Spolkového sněmu Spolkové republiky Německo. Bündnis 90/Die Grünen bohužel nevytvořila rudozelenou koalici se Sozialdemokratische Partei Deutschland (Sociálnědemokratická strana Německa), jak to bylo doposud. V roce 2002 také obhájila svou pozici ve vládě, ale obsadila o čtyři křesla více než v těchto federálních volbách. Zelení docílili 3 838 326 platných hlasů ze 47 287 988 uznaných. A dostali se tak přes uzavírací klauzuli 5% s výsledkem 8,1%. Bündnis 90/Die Grünen tak dosáhla opětovného výsledku ve Spolkovém sněmu Spolkové republiky Německo a získala tak padesát jedna mandátů z šesti sty čtrnácti daných. Volební podpora Bündnis 90/Die Grünen do Spolkového sněmu viz mapa 4.

- **Baden-Württemberg (Bádensko-Württembersko)**

Bádensko-Wüttembersko nabídlo pro politické strany sedmdesát šest křesel k obsazení. Rozhodnout o obsazenosti mohlo 7 529 193 oprávněných obyvatel. Volit přišlo 5 923 917 voličů s volební účastí 78,7%. Odevzdaných platných hlasů bylo dohromady 5 822 447. Zelení obdrželi osm křesel, ke kterým museli získat 623 091 hlasů neboli 10,7%.

- **Bayern (Bavorsko)**

V Bavorsku bylo oprávněno hlasovat 9 222 560 obyvatel. Z toho přišlo volit 7 181 842 voličů a volební účast tím činila 77,9%. Odevzdaných platných hlasů bylo 7 095 306. Bündnis 90/Die Grünen získali 559 941 platných hlasů, přepočteno na procenta 7,9 %. Znamenalo to sedm křesel z celkových osmdesáti devíti.

- **Berlin (Berlín)**

V Berlíně mělo možnost oprávněně hlasovat 2 438 902 obyvatel. K volbám šlo 1 887 397 voličů s volební účastí 77,4%. Dohromady se vybral 1 856 636 platných hlasů. Zde Zelení obdrželi 13,7% neboli 254 546 hlasů. Z celkových dvaceti dvou křesel získali tři.

- **Brandenburg (Braniborsko)**

V Braniborsku bylo oprávněno volit 2 128 352, kteří měli rozdělit své hlasy politickým uskupením do 21 křesel. Počet voličů dosáhl 1 594 983 (74,9%). Uznaných hlasů bylo 1 567 614. Bündnis 90/Die Grünen dostali od voličů 80 253 hlasů neboli 5,1% a tím obsadili jedno křeslo.

- **Bremen (Brémy)**

Brémy nabídly čtyři křesla pro kandidáty politických stran. V Brémách mohlo k volbám 486 475 lidí. Volební účast tvořila 75,5%, což je 367 282 voličů. Platných hlasů bylo 361 921. Zelení obsadili jedno křeslo ze čtyř, ke kterému bylo potřeba 51 600 hlasů, neboli 14,3%.

- **Hamburg (Hamburk)**

Zemská část Hamburk měl přidělen čtrnáct křesel k volbám roku 2005. Oprávněných obyvatel bylo 1 230 717 z toho přišlo volit 954 153 voličů s volební účastí 77,5%. Odevzdaných platných hlasů bylo 943 364. Pro Bündnis 90/Die Grünen hlasovalo 14,9%, což je v přepočtu na hlasy 140 751 a tím zasedli dvě křesla.

- **Hessen (Hesensko)**

Hesensko obdrželo pro své kandidáty čtyřicet tři křesel. Zelení z nich obsadili pět, čímž vlastně získali 340 288 hlasů, což činí 10,1%. V Hesensku mohlo oprávněně volit 4 366 988 obyvatel. Avšak k volbám přišlo 3 437 326 voličů s volební účastí 78,7%. Dohromady bylo odevzdáno 3 359 916 platných hlasů.

- **Mecklenburg-Vorpommern (Meklenbursko-Přední Pomořansko)**

V zemské části Meklenbursko-Přední Pomořansko mohlo oprávněně volit 1 418 790 obyvatel. K volbám přišlo 1 010 887 voličů, čímž volební účast dosáhla 71,2%. Platných odevzdaných hlasů bylo 991 719. Zelení celkem získali 39 379 hlasů s přepočtem na 4,0%. Znamenalo to pro ně jedno křeslo ze třinácti.
- **Niedersachsen (Dolní Sasko)**

Dolní Sasko mohlo nabídnout šedesát dva křesel pro politické strany. K volbám mohlo přijít 6 083 041 obyvatel, ale přišly 4 828 902. Volební účast tedy dosáhla 79,4% s platnými odevzdanými hlasy 4 767 648. Pro Zelené hlasovalo 354 853 voličů (7,4%), což je pět křesel.
- **Nordrhein-Westfalen (Severní Porýní-Vestfálsko)**

Bündnis 90/Die Grünen získali deset křesel ze sto třiceti možných. Hlasovalo pro ně 7,6% voličů neboli 782 551. Celkově bylo oprávněno volit 13 257 047 obyvatel ze Severního Porýní-Vestfálska. Volit bylo 10 385 230 voličů, čímž volební účast dosáhla 78,3%. Odevzdáno bylo 10 246 031.
- **Rheinland-Pfalz (Porýní-Falz)**

V Porýní-Falzu bylo oprávněno volit 3 084 171 obyvatel. Dohromady k volbám přišlo 2 427 981 voličů s volební účastí 78,7%. Uznaných hlasů bylo 2 377 339. Zeleným jejich úsilí přineslo 172 900 voličů neboli 7,3%, které pro ně znamenali dvě křesla z 31.
- **Saarland (Sársko)**

Sársko nabídlo v politické soutěži deset křesel. Pro kandidáty v této zemi mohlo oprávněně volit 818 478 obyvatel. Volební účast dosahovala 79,4% neboli 650 089 voličů. Platných odevzdaných hlasů bylo 633 518. Zelení obdrželi 37 489 hlasů (5,9%). Bohužel na obsazení křesel to nestačilo.

- **Sachsen (Sasko)**

V Saské zemi bylo oprávněno volit 3 561 357 obyvatel, kteří měli mezi politické strany rozdělit třicet šest křesel. K volbám přišlo 2 695 532 obyvatel a volební účast dosáhla 75,7%. Uznáných hlasů bylo 2 648 064. Součet hlasů pro Zelené měl 126 850 neboli 4,8% . Tím získala strana dvě křesla.

- **Sachsen-Anhalt (Sasko-Anhaltsko)**

Sasko-Anhaltsko nabídlo pro politická uskupení dvacet tři křesel. K volbám mohlo přijít oprávněně volit 2 088 108 obyvatel. Celkový počet voličů dosáhl k 1 481 671 (volební účast 71%). Odevzdaných platných hlasů bylo sečteno 1 450 579. Bündnis 90/Die Grünen získali 59 146 z platných hlasů, což je 4,1% a tím obsadili jedno křeslo.

- **Schleswig-Holstein (Šlesvicko-Holštýnsko)**

Ve Šlesvicku-Holštýnsku mohlo být obsazeno dvacet dva křesel. K volbám bylo oprávněno přijít 2 198 777 obyvatel. Voličů přišlo 1 793 113 s volební účastí 79,1%. Uznáných platných hlasů bylo 1 715 109. Pro Zelené hlasovalo 144 712 voličů (8,4%), čímž zasedli dvě křesla.

- **Thüringen (Durynsko)**

V Durynsku mohlo být obsazeno osmnáct křesel. K volbám mohl přijít 1 957 755 oprávněných obyvatel. Z toho přišlo volit politické strany 1 477 829 voličů s volební účastí 75,5%. Uznáných hlasů bylo 1 450 777. Zelení tak dostali jedno křeslo z osmnácti možných, čímž k němu potřebovali 69 976 hlasů, což je 4,8%.

Mapa 4: Volby do Spolkového sněmu v roce 2005 – Volební podpora Bündnis 90/Die Grünen ve spolkových zemích Spolkové republiky Německo (údaje v %)

Zdroj: autorka dle Wahl zum 16. Deutschen Bundestag am 18. September 2005. Statistisches Bundesamt.
Dostupné z <http://ww.bundeswahlleiter.de>

5.5. Komunální volby

Česká republika

Ve dnech 20. a 21. října 2006 se konaly komunální volby v České republice. Strana zelených podala kandidátky ve 330 obvodech. Dohromady zasedlo za Stranu zelených 446 zastupitelů. Pro stranu tak hlasovalo 5,3% platných voličů (Český statistický úřad, 2013).

Spolková republika Německo

Komunální volby Spolkové republiky Německo se nekonají ve spolkových zemích stejný rok. Celkové výsledky voleb nejsou tedy k dispozici. V roce 2006 se konají v Berlíně, Hesensku a Dolním Sasku. Zelení dostali od voličů v Berlíně 13,9% hlasů, v Hesensku 9,2% a v Dolním Sasku 7,8%. V roce 2004 se konaly v Bádensku-Wüttembersku, Hamburku, Meklenbursku-Předním Pomořansku, Porýní-Falzu, Sársku, Sasku, Sasku-Anhaltsku a Durynsku. V Bádensku-Wüttembersku oslovili Zelení 9,5% občanů, v Hamburku 7,7%, v Meklenbursku-Předním Pomořansku 3,1%, Porýní-Falzu 7,1%, Sársku 5,8%, Sasku 3,1%, Sasku-Anhaltsku 3,3% a Durynsku 3,5%. V roce 2003 se konaly v Brémách, Branibursku. V Brémách dostali Zelení 12,8% hlasů a v Braniborsku 4,2%. V roce 2002 se volby konaly pouze v Bavorsku, kde Zelení oslovili 5,7% voličů (Statistisches Bundesamt, 2014).

6. Komparace

Strana zelených v České republice má snahu napodobovat Bündnis 90/Die Grünen ve Spolkové republice Německo. Prohlašují, že Zelení v Německu jsou jejich vzorem a považují se za levicové jako oni. Na první pohled se zdá, že jsou podobní, že mají stejné ambice, ale není tomu tak. Komparace těchto stran poukazuje, v čem se strany částečně rozcházejí.

Odlišnosti ve stranách začínají už od jejich založení, a to hlavně z toho důvodu, že uskupení vznikla s desetiletým rozdílem. To má za následek úplně jiné uvažování a naprosto rozdílný stupeň vývoje. Němečtí Zelení vznikli na základě seskupení různých ekologických hnutí směřujících k levici i pravici, což posléze přestalo fungovat. V roce 1980 vznikla strana Die Grünen, která zaznamenala první úspěch v roce 1983, kdy se dostali do spolkového sněmu. Pro ně to byla doslova zásadní situace, která jim umožnila předvést se voličům a vytvořit si vcelku solidní pozici mezi ostatními stranami. Tuto pozici si západoněmecká strana Zelených držela až do doby sjednocení západního Německa s východním, kdy došlo o pokus sjednocení dvou stran s odlišnými názory. Toto spojení zprvu nepřineslo mnoho úspěchu, ale tato událost dala postupem času prostor k vytvoření koalice takové, jaká je známa dosud., Bündnis 90/Die Grünen. Stranu doprovázela také řada skandálů, ale dokázala je ustát a udržet si voliče.

Naopak vznik Strany zelených v České republice nebyl zdaleka tak jednoznačný jako ve Spolkové republice Německo i přesto, že se u nás také vyskytovala nejružnější ekologická uskupení, která se mohla sjednotit do celku s názvem zelení. Strana vznikla v roce 1990 s doprovodem dlouhodobé krize spojené jak s její minulostí, tak i s volebním neúspěchem. Na celorepublikovou úroveň se Strana zelených snažila dostat pomocí spojením s Československou stranou socialistickou a Zemědělskou stranou do Liberálně sociální unie. Strany ve volbách v roce 1992 uspěly. Nicméně spojení stran do Unie vyústilo ve Straně zelených ve vnitřní krizi, která zapříčinila pokles podpory veřejnosti a dlouhodobý volební neúspěch. Změna nastala až v roce 2002 díky uzavření dohody s tzv. Brandýským fórem. Strana zelených začala pod novým vedením spolupracovat v úspěšných volbách s pravicovou stranou a začala tak směřovat výrazně

doprava, kam směřuje i dnes. Odpovídal tomu i nově sestavený volební program, kde se strana už nebránila spolupráci s pravicí, spíše to vítala.

Každá strana vytváří vlastní specifický program, který následně předkládá potencionálním voličům a vždy je na voliči, jak se rozhodne. Proto program obsahuje také témata, která jsou v daném státu a společnosti probíraná a důležitá. Klíčovým tématem, které mají strany Zelených v Česku i Německu společné, je ekologie. Ekologie je základem každého vytvořeného volebního programu. Strany musely vytvořit kompromis mezi ekologií a ekonomii, aby mohly zaujmout potencionální voliče.

Programy stran mají obdobné body, kterým se věnují ve značné míře podle toho, jak jim to dovolují možnosti. Obě strany se zabírají ekologickou daňovou reformou, která se charakterizuje přesunem od zdanění lidské práce ke zdanění surovin, energie a užívání motorových vozidel. Tyto výnosy by byly použity ke snížení odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Dále zlegalizováním prostituce jako druhem podnikání, ochranou spotřebitele přes založení Úřadu pro ochranu spotřebitele, obnovitelnými energetickými zdroji pomocí větrné a sluneční energie, zrušením nákladní dopravy výměnou za železniční, podporou práv homosexuálů, rovností práv žen a mužů, propagací ekologického zemědělství a zvýšením produkce biopotravin. Jsou však oblasti, které strana v daném volebním roku považuje za zásadní.

Bündnis 90/Die Grünen v programech z roku 2002 a 2005 ustanovila jako zásadní témata jadernou energetiku, nenásilí a sociální problematiku, kterými se prolíná ekologie. Politický program Bündnis 90/Die Grünen má za úkol uskutečnit princip trvale udržitelného rozvoje skrz ekologii.

Politický program Strany zelených z roku 2002 vykazoval především evropskou tematiku kvůli možnému vstupu České republiky do Evropské unie. Následný volební program k této tematice zaujal spíše kritický postoj vůči možnému znevýhodňování České republiky. Volební programy z roku 2002 a 2006 ustanovily jako nejdůležitější témata ekologii a sociální politiku.

Volební programy stran se od sebe výrazně neodlišují, většinou zastávají obdobný názor a dávají voličům podobné volební sliby. Bohužel z historického vývoje a volebních

úspěchů stran je jasné, že Strana zelených v České republice nedosahuje takových volebních úspěchů jako strana německých. Strana zelených v České republice je nejednotná, kolísavá a nedodrží volební sliby, které dává.

V České republice se volby do krajských zastupitelstev konaly 5. a 6. listopadu 2004. Strana zelených kandidovala v krajských volbách buď samostatně nebo v koalici. Samostatně Strana zelených úspěšná nebyla, nedostala se ani jednou přes 5% uzavírací klauzuli. Celkově v krajských volbách získala pět mandátů, a to dva mandáty v koalici s Křesťanskou a demokratickou unií - Československou stranou lidovou jako Koalice pro karlovarský kraj v Karlovarském kraji, kde bohužel tyto mandáty obsadila Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová. Zbývající tři mandáty získala Strana zelených v koalici s Liberální a reformní stranou jako Zelená pro Moravu v Jihomoravském kraji. Z těchto tří mandátů úspěšně obsadila dva.

Úspěšnější celorepublikové volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky se konaly 2. a 3. června 2006. Strana zelených docílila toho, že v roce 2006 přesáhla 5% uzavírací klauzuli do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Celkově oslovila 6,29% voličů, tím docílila šesti mandátů v Poslanecké sněmovně. Při vyjednávání o koaliční dohodě s Občanskou demokratickou stranou a Křesťanskou a demokratickou unií - Československou stranou lidovou ji byly přislíbeny čtyři ministerská křesla, která následně obsadila. To bylo poprvé a naposledy, kdy strana usedla v Poslanecké sněmovně. Po roce 2006 ji pronásledovaly skandály spojené s nedodržením volebních slibů a upouštění od základních myšlenek. Tím se dostala mezi mimoparlamentní strany, kde dosahuje volebního úspěchu okolo dvou až tří procent.

Ve Spolkové republice Německo se volby do zemských sněmů konají v každé z šestnácti spolkových zemí jiný rok. Volební období do zemských sněmů musí dodržet pětiletý interval mezi dalšími volbami. Bündnis 90/ Die Grünen tvořila rudozelenou koalici ve spolkových zemích s větší politickou stranou Sociálnědemokratickou. Z šestnácti spolkových zemí získali Zelení mandáty ve dvanácti z nich.

Volby do Spolkového sněmu Spolkové republiky Německo se konaly 18. září 2005. Volby na šestnáctý Německý spolkový sněm byly vyvolány v důsledku předčasného

ukončení patnáctého Německého spolkového sněmu. Bündnis 90/Die Grünen si udržela v roce 2005 standard a dostala se do Spolkového sněmu Spolkové republiky Německo. Bündnis 90/Die Grünen, ale nevytvořila rudozelenou koalici se Sociálnědemokratickou stranou Německa, jak to bylo doposud. V roce 2002 také obhájila svou pozici ve vládě, ale obsadila o čtyři křesla více než v těchto federálních volbách. Zelení docílili 3 838 326 platných hlasů ze 47 287 988 uznaných. A dostali se tak přes uzavírací klauzuli 5% s výsledkem 8,1%. Bündnis 90/Die Grünen tak dosáhla opětovného výsledku ve Spolkovém sněmu a získala tak padesát jedna mandátů z šesti set čtrnácti daných.

Strany zelených nepatří na politickou scénu k nejsilnějším stranám, ale fungují pouze jako tlumič mezi vládnoucími stranami s ohledem na životní prostředí. Tomu odpovídají i jejich volební úspěchy.

7. Závěr

Jedna strana, jeden název, jeden směr. Z ideologického pohledu by nemělo být co porovnávat a měla by být jednoduchá záležitost srovnat strany Zelených, ale není tomu tak. Při zkoumání podstaty stran lze zjistit, že se strany částečně rozcházejí.

Česká Strana zelených se několikrát snažila o transformaci k lepšímu už od založení. Dohoda s Brandýským fórem stranu zachránila před zánikem a dopomohla jí k úspěchu. Strana se tak propojila s ekologickým hnutím a tím se přiblížila k programu a směru západoněmeckých Zelených. Avšak tuto transformaci strana neustála, i když dosáhla svého vrcholu. Vypukly vnitrostranické spory, které následovaly finanční skandály a strana, která směřovala k úspěchům, se propadla na úroveň mimoparlamentních stran.

Strana německých Zelených je vyzrálejší a vykazuje poměrně stabilní hodnoty. Od jejího vzniku měla strana také určité neshody a ztrácela na popularitě, ale vždy našla způsob, jak voliče oslovit. Po sjednocení západního bloku s východním došlo k odlišným názorům, ale i přes jejich neshody dokázala strana najít společné východisko, aby se na politické scéně stabilně uchytila a měla stálé voliče.

Je nutné si uvědomit, že Spolková republika Německo a Česká republika se od sebe liší v mnoha bodech, rozlohou, počtem obyvatel, volebním systémem, politickou scénou i vývojem společnosti. Důsledkem počínání stran v takto odlišných státech jsou také lidé, kteří stranu vedou, zda chtějí být za každou cenu součástí vládnutí a s kým uskutečňují programová prohlášení. I přesto by se měla strana držet ideologie, kterou navenek zastává. Bohužel čeští Zelení si nevytvořili tak pevnou základnu jako němečtí, kteří posunuli zelenou politiku do popředí a dali jí určité zázemí.

Značným rozporem mezi jednotlivými stranami se stala pozice na politické scéně. Strana Zelených v Německu už řadu let vytváří koalici s levicovou stranou, a tím se řadí též do levice. Čeští Zelení se snaží také považovat za levicovou stranu, ale vytváření koalice s pravicovými stranami tomu už neodpovídá.

Strana zelených v České republice bude muset ujit ještě dlouhou cestu k tomu, aby se přiblížila ke straně Zelených ve Spolkové republice Německo a dosahovala takových úspěchů.

Summary

Subject of the bachelor thesis is the comparison of the Green Party in the Czech Republic and in the Federal Republic of Germany. The first part of the thesis includes the history of Green Parties and the concept of green politics. In the second part of the thesis is given consideration to the programmatic of Green Parties. The third part of the thesis contains the results of Green Parties in regional - provincial elections and nationwide - federal elections in the period from 2002 to 2006. The fourth part of the thesis constitutes the comparison and analysis of the results.

The purpose of the thesis is the evaluation of the position of Green Parties in the party system in the Czech Republic and in the Federal Republic of Germany in the regional and national level.

Keywords:

Green Party, regional - provincial election, nationwide - federal election, programmatics, Czech Republic, Federal Republic of Germany

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

- Binka, B. (2008). *Zelený extremismus: ideje a mentalita českých environmentálních hnutí*. Brno: Masarykova univerzita.
- Bündnis 90/Die Grünen. (2002). *Die Zukunft is grün (Wahlprogramm)*.
- Bündnis 90/Die Grünen. (2005). *Eines für alle (Wahlprogramm)*.
- Bündnis 90/Die Grünen. (2002). *Grün is wirkt!(Wahlprogramm)*.
- Dvořáková, V. (2008). *Základní modely demokratických systémů: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica.
- Drulák, P. (2008). *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál.
- Inglehart, R. (1990). *Culture Shift in Advanced Industrial Society*. Princeton: Princeton University Press.
- Fiala, P., & Mareš, M., & Sokol, P. (2007). *Eurostrany: Politické strany na evropské úrovni*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal.
- Heywood, A. (2005). *Politické ideologie: ideje a mentalita českých environmentálních hnutí*. Praha: Eurolex Bohemia.
- Heywood, A. (1994). *Politické ideologie*. Praha: Victoria Publishing.
- Chytilík, R. (2009). *Volební systémy*. Praha: Portál.
- Keller, J. (1997). *Sociologie a ekologie*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Malíř, J., & Marek, P. (2005). *Politické strany: vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861-2004*. Brno: Doplněk.
- Pečinka, P. (2005). *Odstíny české zelené politiky po roce 1989*. Politologický časopis. Brno: Nadace Mezinárodního politologického ústavu. Roč. 12, č. 4, s. 471- 481.
- Pečinka, P. (2002). *Zelená zleva?: historie ekologických stran v Evropě*. Praha: G plus G.
- Pečinka, P. (2006). *Zelené linky Praha-Brusel*. Politologický časopis. Brno: Nadace Mezinárodního politologického ústavu. Roč. 13, č. 3, s. 334 - 348.

Stiftung Böll, H. (2008). Grüne identitát in einem sich wandelnden Europa. In Bram van der Lek. *Der Einzug der Chaoten – die erste Grüne Fraktion im Europäischen Parlament*. Brüssel: EU-Regionalbüro.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad. (2013). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 02. 06. – 03. 06. 2006*. Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps6?xjazyk=CZ>

Český statistický úřad. (2013). *Volby do zastupitelstev krajů konané dne 5. - 6. 11. 2004*. Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/kz2004/kz2?xjazyk=CZ&xdatum=20041105>

European Green Party. (2013). *The Guiding Principles*. Dostupné z <http://www.green-party.eu/cms/default/rubrik/9/9114.history.htm>

The Greens/European Free Alliance. (2013). *History*. Dostupné z <http://www.greens-efa.eu/about-us/50-history.html>

Charvát, J. (2011). *Vzestupy a pády Strany zelených*. *Listy*, 5. Dostupné z <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=115&clanek=051109>

Grünen. (2009). *Chronik*. Dostupné z <http://www.gruene.de/startseite.html>

Statistisches Bundesamt.(2014). *Ergebnisse der jeweils letzten Landtagswahlen*. Dostupné z <http://www.bundeswahlleiter.de/de/landtagswahlen/ergebnisse/>

Statistisches Bundesamt.(2014). *Wahl zum 16. Deutschen Bundestag am 18. September 2005*. Dostupné z http://www.bundeswahlleiter.de/de/bundestagswahlen/fruehere_bundestagswahlen/btw2005.html

Strana zelených. (2006). *Kvalita života*. Dostupné z <http://strana.zeleni.cz/160/clanek/1-uvod/>

Strana zelených. (2002). *Novou vládu se Stranou zelených*. Dostupné z <http://web.archive.org/web/20020610174214/http://www.stranazelenych.cz/html/dokumenty-volebni-program.shtml>

Strana zelených. (2003). *Politický program: Víze ekologické demokracie*. Dostupné z <http://strana.zeleni.cz/555/clanek/politicky-program-vize-ekologicke-demokraci>

Seznam map

Mapa 1: Volby do krajských zastupitelstev v roce 2004 – Volební podpora Strany zelených v krajích České republiky

Mapa 2: Volby do Poslanecké sněmovny České republiky v roce 2006 – Volební podpora Strany zelených v krajích České republiky

Mapa 3: Volby do zemských sněmů v období 2002 až 2006 – Volební podpora Bündnis 90/Die Grünen ve spolkových zemích Spolkové republiky Německo

Mapa 4: Volby do Spolkového sněmu v roce 2005 – Volební podpora Bündnis 90/Die Grünen ve spolkových zemích Spolkové republiky Německo